

GMINA BRODNICA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Brodnica

Część B

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Załącznik nr 2 do uchwały ..... Rady Gminy Brodnica z dnia ..... roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica.

Opracowanie zostało wykonane na zlecenie Wójta Gminy Brodnica. Podstawę formalną opracowania stanowi umowa zawarta pomiędzy Wójtem Gminy Brodnica a Firmą INPLUS Sp. z o.o.

Celem opracowania jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Powyższe opracowanie obejmuje obszar gminy Brodnica, zgodnie z zakresem zmiany studium określonym Uchwałą Nr .....Rady Gminy w Brodnicy z dnia .....

Opracowanie wykonał zespół w składzie:

mgr inż. arch. Marian Kopliński

mgr inż. Anna Serguć

mgr Szymon Truszczyński

INPLUS sp. z o.o.
10-683 Olsztyn
ul. Wilczyńskiego 25e/216
biuro@inplus.pl
www.inplus.pl

Spis treści

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów	5
1.1. Przesłanki kształtowania struktury przestrzennej gminy.....	5
1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej.....	8
1.4. Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem i zakazem zabudowy.....	11
2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk	13
2.1. Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody.....	13
2.2. Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony	18
2.3. Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody	19
3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	20
3.1. Obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomych.....	20
3.2. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków	22
3.3. Stanowiska archeologiczne.....	27
3.4. Ogólne zasady ochrony zasobów kulturowych	32
4. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	35
5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	36
6. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)	36
7. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	37
8. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	38
8.1. Obszary zagrożenia powodziowego	38
8.2. Obszary osuwiskowe.....	38
9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	39
10. Obszary, dla których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego, o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	40
10.1. Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych.....	40
10.2. Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.....	40
10.3. Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym - Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2007-2013.....	42
11. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej	42
11.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	42
11.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	42
11.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m ² ..	42
11.4. Obszary przestrzeni publicznej	43
11.5. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	43
12. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji.....	43
13. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej	44
13.1. Układ drogowy.....	44
13.2. Układ komunikacyjny nadrzędny.....	45

13.3. Układ komunikacyjny podstawowy.....	46
13.4. Układ kolejowy	46
13.5. Szlaki turystyczne.....	46
13.6. Infrastruktura techniczna	47
BIBLIOGRAFIA:	64

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów

Zadaniem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym identyfikacja ważniejszych walorów środowiska przyrodniczego, problemów zagospodarowania przestrzennego oraz potrzeb rozwojowych użytkowników przestrzeni. W oparciu o analizę wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy, określono kierunki jej rozwoju przestrzennego.

1.1. Przesłanki kształtowania struktury przestrzennej gminy

Kierunki zagospodarowania przestrzennego przedstawione w Studium są wynikiem zarówno uwarunkowań zewnętrznych, jak również wewnętrznych rozwoju gminy. Uwarunkowania te zostały zidentyfikowane w dokumentach strategicznych, programujących rozwój gminy nie tylko w aspekcie lokalnym, ale i w aspekcie powiązań z obszarem powiatu, województwa oraz kraju. Podstawowymi dokumentami, uwzględniającymi uwarunkowania zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne, wraz z postulatami istotnymi dla kształtowania przyszłej struktury przestrzennej gminy Brodnica, są:

a) W zakresie uwarunkowań wewnętrznych:

- Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2007- 2015,
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Cielęta na lata 2008-2015
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Gorczenica na lata 2008-2015
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Szabda na lata 2005-2013
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Mszano na lata 2005-2013
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Opalenica na lata 2005-2013
- Plan Rozwoju Lokalnego miejscowości Karbowo na lata 2005-2013

b) W zakresie uwarunkowań zewnętrznych:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko - Pomorskiego
- Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego w latach 2007-2013
- Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego miasta Brodnicy na lata 2001-2010

Z wyżej wymienionych dokumentów wynika, że kluczowymi, dla przyszłości gminy, zadaniami o znaczeniu ponadlokalnym są:

- przebudowa w parametrach klasy technicznej GP drogi krajowej nr 15 (Trzebnica - Gniezno - Strzelno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda, z budową drugiej jezdni i budową obwodnicy miasta Brodnica,
- rozwój aktywności gospodarczej i społecznej wzdłuż drogi krajowej nr 15,
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 543 (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda)
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 560 (Brodnica - Rypin - Sierpc - Bielsk)
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 544 do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława wraz z budową obwodnicy miasta Brodnica
- budowa po roku 2020, Centralnej Magistrali Kolejowej o prędkości powyżej 300 km/h relacji Warszawa - Wyszogród - Sierpc - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Prabuty - Gdańsk,
- osiągnięcie prędkości do 120 km/h oraz elektryfikację linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Grudziądz - Tuchola - Chojnice, poprzez jej przebudowę
- przebudowa linii kolejowych znaczenia państwowego z przystosowaniem do ruchu z prędkością do 120 km/h w tym drogi nr 209 Brodnica - Bydgoszcz
- Dokończenie budowy gazociągu Wąbrzeźno - Brodnica Dn 250 mm
- Budowa gazociągu Dn 250 mm Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie
- wzmocnienie pod względem technicznym obwodnicy złożonej z dróg wojewódzkich łączących Lipno, Brodnicę z Grudziądzem,

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań gminy Brodnica łatwo można zauważyć, że pozostaje ona pod silnym wpływem miasta Brodnica, leżącego w centrum granic administracyjnych gminy. Miasto jako ośrodek koncentracji potencjału gospodarczego i społecznego wywiera silny wpływ na kształtowanie się struktur przestrzennych gminy. Jego intensywny rozwój pociąga, bowiem, za sobą poważne zmiany w strukturze przestrzennej gminy. W obszarach bezpośrednio przylegających do granic miasta Brodnicy, zaznacza się wyraźny rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne. Wiąże się to ze zmianą dotychczasowego rolniczego wykorzystania terenów. Można to w szczególności zaobserwować na przykładzie miejscowości Cielęta, Wybudowanie Michałowo, Szabda,

Kruszynki, Podgórz, Moczadła oraz Karbowo, które stanowią strefę podmiejską. W miejscowościach tych silnie rozwinęła się funkcja mieszkaniowa, a wraz z nią poprawił się stan infrastruktury technicznej. Duży wpływ na rozwój zabudowy nie tylko mieszkaniowej, ale także usługowej i przemysłowej mają drogi nadrzędnego i podstawowego układu komunikacyjnego a mianowicie droga krajowa nr 15 oraz drogi wojewódzkie nr: 560, 544, 543, tam bowiem lokuje się najwięcej zabudowy tego rodzaju. W związku z wyczerpywaniem się wolnych do zabudowy obszarów miasta i z panującą tendencją do osiedlania się ludności w ośrodkach wiejskich dalszy rozwój miejscowości podmiejskich będzie się nasilał i coraz większe obszary podmiejskie będą ulegały urbanizacji, co niewątpliwie przyniesie gminie nie tylko rozwój infrastruktury ale także wymierne korzyści z wpływu do budżetu podatków od gruntu, nieruchomości a także PIT.

Na dalszy rozwój gminy duży wpływ będzie miała modernizacja systemu komunikacyjnego. Przebudowa drogi krajowej numer 15 do parametrów technicznych GP wraz z budową drugiej jezdni i podłączeniem całości do obwodnicy miasta Brodnica przyczyni się znacząco do zwiększenia płynności ruchu. Będzie to też miało wymierne korzyści dla miasta Brodnica, w którym zmniejszy się ilość aut przejeżdżających tylko tranzytem, a niewątpliwie przyczyniających się powstawania korków. Przebudowa dróg wojewódzkich zapewni bardziej komfortowy dojazd do drogi krajowej nr 15 a co za tym idzie dalsze poruszanie się w głąb kraju. Wyższa klasa poszczególnych dróg wojewódzkich przyczyni się do poprawy warunków jazdy dla samych mieszkańców gminy Brodnica jak i Powiatu brodnickiego. Kluczową rolę odgrywa tutaj droga wojewódzka nr 544, której modernizacja do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława, znacznie ułatwi i skróci dojazd do stolicy kraju.

Na rozwój gminy duży wpływ może mieć jej położenie geograficzne o co za tym idzie uwarunkowania przyrodnicze. Gmina bowiem posiada duży potencjał dla rozwoju turystyki, szczególnie w okolicach jeziora Bachotek. Zakładając, że władze gminy zainwestują w infrastrukturę rekreacyjną, turystyczną i sportową a także umiejętnie wypromują gminę, może ona stać się centrum turystycznym regionu.

Polityka zagospodarowania przestrzennego powinna więc prowadzić do rozwoju wielokierunkowego obejmującego nie tylko gospodarkę rolną, leśną i mieszkaniową ale i turystyczną, w tym agroturystyczną (zachowanie i rozwój dotychczasowych form turystyki, tworzenie ułatwień i zachęt dla inwestorów usług turystycznych, stworzenie systemu promocji oferty turystycznej). Ważne stają się przy tym działania na rzecz poprawy środowiska przyrodniczego (ochrona istniejących zasobów przyrodniczych, poprawa funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz eliminacja zagrożeń środowiska) i wyposażenia infrastrukturalnego (wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej, modernizacja i utwardzenie dróg, budowa chodników i ścieżek rowerowych). Efektem

kumulacyjnym powinno być znaczne podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wyrównanie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego.

1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Powyżej określone zadania w znacznym stopniu determinują prowadzenie polityki przestrzennej gminy, polegającej na alokacji przestrzennej inwestycji celu publicznego (w rozumieniu przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) i kształtowaniu elementów struktury zagospodarowania przestrzennego. Zadania ponadlokalne celu publicznego wraz z zadaniami o znaczeniu lokalnym stanowią główny instrument realizacji polityki przestrzennej gminy z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Zasady rozumianej jako utrzymywanie względnej równowagi funkcjonalno - przestrzennej między: ekologiczną, społeczną i ekonomiczną sferą rozwoju gminy.

W zakresie rozwoju funkcji społecznych przewiduje się:

- utrzymanie obecnego i dalszy rozwój poziomu wyposażenia w infrastrukturę społeczną, w tym, w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego,
- rozwój usług sportu i rekreacji poprzez budowę obiektów sportowych w miejscowościach: Szczuka, Karbowo, Kominy, Gorczenica, Kruszyнки, Szabda, Cielęta, Gortatowo,
- rozwój usług turystycznych i agroturystycznych w miejscowościach: Kominy, Cielęta, Mszano, Nowy Dwór, Szczuka, Karbowo, Niewierz, Wybudowanie Michałowo, Gorczenica,
- rozwój usług kulturalnych.

W zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej przewiduje się:

- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną w miejscowościach Karbowo, Kruszyнки, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Sobieszyno, Szymkowo, Gortatowo, Wybudowanie Michałowo, Podgórz, Cielęta,
- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną w miejscowościach Kominy, Szabda, Cegielnia, Gorczenica, Karbowo (w tym budownictwo socjalne);

W zakresie rozwoju funkcji gospodarczych przewiduje się:

- przeznaczenie nowych terenów do zainwestowania pod przemysł i usługi m.in. w byłym PGR Kruszynki oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560
- rozwój i przekształcenie obszarów usługowo - handlowych,
- wyposażanie terenów mieszkaniowych w podstawowe usługi obsługi ludności.

W zakresie rozwoju funkcji kulturowych:

- ochrona zabytkowych obiektów i obszarów o najwyższej wartości historycznej,
- rewitalizacja i rewitalizacja zdegradowanych obiektów i obszarów o walorach zabytkowych.

W zakresie rozwoju systemu ochrony przyrody i kształtowania zieleni:

- utrzymanie istniejącej zieleni ,
- powołanie nowych form prawnej ochrony przyrody,
- urządzenie terenów rekreacyjnych - zielonych,
- zachowanie terenów rolnych (łąki i pastwiska) jako terenów czynnych biologicznie.

W następstwie przeprowadzonej analizy uwarunkowań w gminie Brodnica wyznaczono, po uwzględnieniu wyżej wymienionych zadań o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, następujące strefy przestrzenne składające się na działania polityki przestrzennej gminy:

- Obszary zabudowanych wiejskich jednostek osadniczych wskazanych do przekształceń i uzupełnień zabudowy - obejmujące zainwestowane obszary, które pozwalają na dalszy rozwój zabudowy, stanowiący kontynuację dotychczas ukształtowanej struktury urbanistycznej.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowanie w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz usługowej o niewielkim stopniu uciążliwości.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowanie w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz usługowej o niewielkim stopniu uciążliwości.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji produkcyjno-usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowane w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej o większym stopniu uciążliwości.

- Strefa rozwoju zabudowy rekreacyjno - turystycznej - obejmuje obszary predysponowane do rozwoju zabudowy niezbędnej dla funkcjonowania turystyki, oraz zabudowy o charakterze rekreacyjnym

Przedstawione powyżej strefy stanowią uszczegółowienie wskazań dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych wyznaczonych w studium i są kontynuacją polityki przestrzennej wyrażonej przy kształtowaniu stref przestrzennych.

Obszary kontynuacji zabudowy objęte są priorytetem wyposażenia w infrastrukturę techniczną stanowiącego zobowiązanie publiczno-prawne gminy z tytułu przepisów ustawy o samorządzie gminnym oraz dyrektywy „ściekowej” UE (91/271/EWG). Warunkiem inwestowania na w/w obszarach jest wyprzedzająca budowa systemu kanalizacji wodno-ściekowej.

Art. 43 Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r. (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019, Nr 297, poz. 2255 z póź. zm.) wprowadza obowiązek wyznaczenia systemu kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych dla aglomeracji o równoważonej liczbie mieszkańców powyżej 2 tysięcy. Jest to element krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Gmina Brodnica należy do aglomeracji powołanej Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 31/2006 z dnia 04 kwietnia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Brodnica (Dz. U. Nr 48, poz. 814, z dnia 21 kwietnia 2006 r.). Należałoby jednak zaznaczyć, że granice wyznaczonej tym rozporządzeniem aglomeracji wymagają znacznej korekty z uwagi na zbyt małą gęstość zaludnienia w gminie, aby podłączyć mieszkańców do sieci.

Wyznaczone pod zainwestowanie obszary graniczące z miastem, Brodnica oraz ich docelowe przeznaczenie zostały przemyślane i zgrane z studium uwarunkowań miasta Brodnicy, aby nie kolidowały, lecz współgrały, z przeznaczeniem terenu po drugiej stronie granicy.

1.3. Kierunki i wskaźniki kształtowania przestrzeni

Studium proponuje następujące wskaźniki dotyczące projektowanej zabudowy na terenach gminy Brodnica:

- optymalna wielkość nowo wydzielanej działki budowlanej dla budynku wolnostojącego w zabudowie jednorodzinnej - 1500 m² (minimum 1000 m²),
- optymalny udział zabudowy działki w zabudowie jednorodzinnej na poziomie - 30%,
- optymalny udział powierzchni czynnej biologicznie w stosunku do powierzchni działki powinien wynosić dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - 70 %,
- zabudowę mieszkaniową jednorodziną należy kształtować do optymalnej wysokości 3 kondygnacji wraz z poddaszem użytkowym,
- w zabudowie jednorodzinnej wskazane jest kształtowanie zadaszania w formie dwu - i wielospadowych dachów o nachyleniu połaci dachowych w przedziale 30 - 45° ,
- optymalny udział powierzchni czynnej biologicznie w stosunku do powierzchni działki powinien wynosić dla zabudowy mieszkaniowo-usługowej - 40 %
- zabudowę mieszkaniową wielorodzinną należy kształtować do optymalnej wysokości 4 kondygnacji,
- optymalny udział powierzchni czynnej biologicznie w stosunku do powierzchni działki powinien wynosić dla zabudowy wielorodzinnej - 30 %
- optymalny udział powierzchni czynnej biologicznie w stosunku do powierzchni działki powinien wynosić dla zabudowy przemysłowo-usługowej - 20 %

1.4. Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem i zakazem zabudowy

- Z tytułu przepisów o ochronie środowiska, techniczno-budowlanych i norm lokalizacja obiektów budowlanych lub zmiana sposobu zagospodarowania terenu w pasie ograniczonego użytkowania o szer. min. 20 m od osi linii WN 110 kV oraz w pasie technicznym o szer. 6,5 m w obie strony od osi linii napowietrznych SN 15 kV może nastąpić w uzgodnieniu i na warunkach gestora sieci;
- Z tytułu przepisów określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, należy przyjąć stosowną strefę kontrolowaną;
- Dla rurociągu naftowego należy zachować strefę bezpieczeństwa o szerokości minimum 40 m, której środek stanowi oś rurociągu. Strefa ta ma być użytkowana według pierwotnego przeznaczenia tj. rolniczo. Strefa powinna być wolna od wszelkiego rodzaju budowli, ogrodzeń, składów materiałów itp. Nie należy sadzić

drzew w odległości mniejszej niż 5 m od rurociągu naftowego i kabla światłowodowego. Tereny działek budowlanych powinny znajdować się poza strefą bezpieczeństwa rurociągu naftowego;

- Z tytułu przepisów kolejowych, obowiązuje zakaz zabudowy budynkami w stosownej odległości od obszarów kolejowych określonych w tych przepisach;
- Z tytułu przepisów drogowych, obowiązuje zakaz zabudowy budynkami mieszkalnymi w odległości określonej w tych przepisach;
- Z tytułu przepisów ustawy Prawo Wodne: pasy ochronne o szerokości 1,5 m wzdłuż cieków wodnych, w celu konieczności umożliwienia wypełnienia ustawowych obowiązków przez właścicieli wód.
- Zakazem zabudowy obejmuje się obszar zlokalizowany między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wytyczono trasę wału przeciwpowodziowego. Zakazem zabudowy objęte są również obszary bezpośredniego zagrożenia powodziowego. Od powyższych zakazów w drodze decyzji dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej mogą następować zwolnienia.
- W granicach obszarów chronionego krajobrazu - zakaz lokalizowania zabudowy w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej

Tereny objęte ograniczeniami zabudowy wynikającymi z przepisów odrębnych:

- Obszary NATURA 2000
- Ograniczeniem zabudowy obejmuje się grunty rolne stanowiące użytki rolne I-III klasy bonitacyjnej, grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych w pierwszej kolejności do zmiany przeznaczenia wskazuje grunty najsłabszych klas bonitacyjnych. Wyłączenia gruntów klas wyższych powinny następować wyłącznie w uzasadnionych przypadkach. Proces wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego i leśnego regulują przepisy ww. ustawy.

2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

2.1. Obszary objęte prawnymi formami ochrony przyrody

Na obszarze gminy Brodnica znajdują się tereny objęte prawnymi formami ochrony przyrody. Obszary te podlegają specjalnym zasadom użytkowania. Do obszarów takich na terenie gminy Brodnica należą:

- Park krajobrazowy:
  - Brodnicki Park Krajobrazowy;
- Obszary chronionego krajobrazu:
  - Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy,
- Rezerwat przyrody:
  - Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”;
  - Rezerwat przyrody „Jar Grądowy Cielęta”,
- Obszary Natura 2000:
  - OSO Bagienna Dolina Drwęcy;
  - SOO Dolina Drwęcy
  - SOO Ostoja Brodnicka (projektowany)
- 24 Użytki ekologiczne;
- Pomniki przyrody:
  - 3 dęby szypułkowe,
  - 27 lip drobnolistnych,
  - 1 sosna
  - 1 buk pospolity,
  - 1 głąz narzutowy
  - Skupienie 22 drzew w parku w Karbowie - m. in. tulipanowiec amerykański

Do wyżej wymienionych obszarów wyznaczone zostały zasady użytkowania oraz zakres ochrony.

Park krajobrazowy - zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko - Pomorskiego Nr 25/2006 z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie Brodnickiego Parku Krajobrazowego na terenie parku obowiązują następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. nr 62, poz. 627, z późn. zm.);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Obszar Chronionego Krajobrazu - zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko - Pomorskiego Nr 12 z dnia 09 czerwca 2005 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu wprowadza się następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.). Nie dotyczy to realizacji nowych lub rozbudowy i modernizacji istniejących przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę obszarów
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Nie dotyczy to obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rezerwat przyrody - zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody z dnia

16 kwietnia 2004 roku, Dz. U. Nr 92, poz. 880, na obszarze rezerwatu przyrody zabrania się:

- budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- rybactwa, z wyjątkiem obszarów ustalonych w planie ochrony albo w zadaniach ochronnych;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- amatorskiego połowu ryb, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony oraz psów pasterskich wprowadzanych na obszary

objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas;

- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach będących w trwałym zarządzie rezerwatu, wskazanymi przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez organ uznający obszar za rezerwat przyrody;
- prowadzenia badań naukowych w rezerwacie przyrody - bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - bez zgody organu uznającego obszar za rezerwat przyrody.

Obszary Natura 2000 - Na obszarach objętych siecią NATURA 2000 zabrania się podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki wchodzące w skład obszaru objętego siecią NATURA 2000. Ochronę tych obszarów regulują przepisy Ustawy z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004r. Nr 92, poz. 880).

Pomniki przyrody i użytki ekologiczne - W stosunku do pomników przyrody z przepisów ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2004r. Nr 92, poz. 880). wynikają następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk,
- siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- umieszczania tablic reklamowych.

Ponadto wszelkie prace w zasięgu potencjalnego wpływu na drzewa pomniki przyrody (umownie przyjęte 15 m od pnia drzewa) winny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

2.2. Obszary objęte innymi prawnymi formami ochrony

2.2.1. z tytułu przepisów prawa - Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Lasy ochronne - Lasy ochronne podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy o lasach. Chronione są ze względu na pełnioną funkcję (lasy glebochronne, wodochronne, lasy stanowiące drzewostany nasienne). Status lasów ochronnych wyklucza prowadzenie produkcyjnej działalności leśnej na ich obszarze.

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I - III zwartych kompleksów -najbardziej urodzajne gleby w gminie - Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania dopuszczalna jedynie w uzasadnionych przypadkach. Wymagana jest zgoda Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2004r. Nr 121, poz. 1266) na zmianę przeznaczenia obszaru o zwartej powierzchni powyżej 0,5 ha.

2.2.2. Z tytułu przepisów prawa - Ustawa prawo wodne

Obszary bezpośredniego zagrożenia powodziowego wodami rzek Drwęcy oraz Rypienicy.

Na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne zakazuje się wykonywania urządzeń wodnych i wznoszenia obiektów budowlanych, sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk, zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z ich infrastrukturą. Jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze decyzji zwolnić od zakazów wymienionych powyżej.

2.3. Obszary wskazane do objęcia prawnymi formami ochrony przyrody

Do objęcia prawną ochroną proponuje się obszar w okolicach jeziora Bachotek. Projekt granic obszaru trafił do konsultacji społecznych i międzyresortowych jako Natura 2000 Ostoja Brodnicka. Obszar obejmuje powierzchnię 4347,8 ha.

Obszar Ostoi Brodnickiej stanowi ważny obszar z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności. Łącznie zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk przyrodniczych. Są tu dobrze zachowane, o cechach naturalnych, ekosystemy wodne i bagienne, z licznymi i różnorodnymi zbiorowiskami roślinności wodnej, szuwarowej i torfowiskowej. Cenne są także niektóre fragmenty roślinności leśnej, m.in. bory i brzeziny bagienne, mniejsze znaczenie mają lasy bukowe. Liczne i bogate są populacje rzadkich gatunków flory wodnej i torfowiskowej (4 gatunki z zał. II Dyrektywy Siedliskowej), w tym bardzo bogate stanowisko zastępcze aldrowandy pęcherzykowatej. Nieco mniejsze znaczenie ma obszar dla ochrony fauny, choć znane są stanowiska 3 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Ostoja Brodnicka obejmuje silnie zróżnicowane tereny krajobrazu młodoglacjalnego z licznymi jeziorami i torfowiskami oraz nielicznymi rzekami. Wykształciły się tutaj rozmaite formy rzeźby - pagórkowata lub pofalowana wysoczyzna morenowa, płaskie lub faliste

powierzchnie sandru, wzniesienia kemowe, wcięte w powierzchnie sandru rynny subglacjalne, obniżenia wytopiskowe, itp. Teren w znacznym stopniu jest pokryty lasami. Jeziora cechują się z reguły czystą wodą, powierzchnią powyżej 100 ha i znaczną głębokością, nawet do ok. 40 m. Dominują akweny eutroficzne, spotyka się jeziora mezotroficzne i dystroficzne. Znajdują się tu różnego typu torfowiska - wysokie, przejściowe, nakredowe oraz mechowiska. Często torfowiska rozwijają się wokół dystroficznych jezior, a otoczone są przez bagienne lasy - bory bagienne i brzeziny bagienne. Na żyznym podłożu występują płaty łągów jesionowo-olszowych, rzadziej wiązowo-jesionowych. Częste są grądy i bory mieszane, spotyka się też fitocenozy buczyn. Rzadko występują łąki i pastwiska. W granicach ostoi niemal brak pól uprawnych i większych miejscowości. Częste są natomiast tereny zajęte przez obiekty turystyczne, w tym ośrodki wypoczynkowe, pola biwakowe i kąpieliska.

3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

3.1. Obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomości

Na terenie gminy Brodnica znajdują się 24 zabytki ujęte w rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków w Toruniu. Ich zestawienie znajduje się w tabeli poniżej:

Tab. 1. Rejestr Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Data decyzji o wpisie do rejestru zabytków	Nr rejestru zabytków
1	Cielęta	Kościół paraf. p.w. Św. Mikołaja	I poł. XV w., 1783 r.	04.11.1931 r.	A/371
2	Cielęta	Cmentarz przykościelny	I poł. XIX w.	01.06.1987 r.	A/228
3	Cielęta	kapliczka	j.w.	j.w.	j.w.
4	Cielęta	ogrodzenie	j.w.	j.w.	j.w.
5	Gorczyca	Kościół paraf. p.w. Św. Krzyża	I poł. XIV w.	13.07.1936 r.	A/368
6	Karbowo	Zespół dworsko-parkowy - dwór	II poł. XIX w.	02.02.1988 r.	A/941/1
7	Karbowo	park	poł. XIX w.	j.w.	A/941/2
8	Karbowo	gołębnik	j.w.	j.w.	A/941/3
9	Karbowo	gorzelnia	j.w.	j.w.	A/941/4
10	Karbowo	spichlerz	j.w.	j.w.	A/941/5

11	Karbowo	spichlerz	j.w.	j.w.	A/941/6
12	Karbowo	stodoła	j.w.	j.w.	A/941/7
13	Karbowo	obora	j.w.	j.w.	A/941/8
14	Karbowo	chlewnia	j.w.	j.w.	A/941/9
15	Karbowo	stodoła	j.w.	j.w.	A/941/10
16	Karbowo	Grodzisko		07.11.1969 r.	C/91
17	Mszano	Stanowisko archeologiczne: pozostałości obozowiska i cmentarzyska z epoki mezolitu, osad ze środkowego i schyłkowego neolitu, osady z wczesnej epoki brązu		24.11.2004 r.	C/165
18	Niewierz	Stanowisko archeologiczne		07.11.1969 r.	C/110/49
19	Przydatki	Pałac	XIX/XX w.	29.01.1988 r.	A/541
20	Przydatki	Zespół pałacowo-parkowy - park	poł. XIX w.	14.12.1989 r.	A/943/1
21	Przydatki	jmagazyn paszowy	j.w.	j.w.	A/943/2
22	Szczuka	Kościół paraf. p.w. ŚŚ. Fabiana i Sebastiana	I poł. XIV w., 1882 r.	13.07.1936 r.	A/364
23	Szczuka	Chata podcieniowa	XVII/XVIII w.	04.06.1955 r.	A/1279
24	Szczuka	Grodzisko	XIII w.	12.11.1969 r.	C/99

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu.

Zgodnie z przepisami ustawy z 23 lipca o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003, Nr 162, poz. 1568) zabytki znajdujące się w rejestrze zabytków podlegają ochronie.

W odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru, w tym zabytków archeologicznych, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich;
- prowadzenia badań architektonicznych;
- prowadzenia badań archeologicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego;

- dokonywania podziału zabytku nieruchomego;
- zmiany przeznaczenia zabytku lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczania na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem tablic informujących, iż dany obiekt jest zabytkowy;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

W odniesieniu do stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków należy prowadzić badania archeologiczne.

3.2. Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków

W ewidencja zabytków na terenie gminy Brodnica, nie ujętych w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu (w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), znajdują się następujące obiekty:

Tab. 2. Gminna ewidencja zabytków

OBIEKT	DATOWANIE	DATA EWIDENCJI	MIEJSCOWOŚĆ	NR	NR EWIDENCYJNY DZIAŁKI
dom	1916 r.	2007-02-24	Bartniki	13	76
kapliczka	pocz. XIX w.	2007-02-25	Bartniki		75
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Bobrowiska	2	435
chlew	1935 r.	2007-02-25	Bobrowiska	2	435
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Bobrowiska	6	437
chlew	1936 r.	2007-02-25	Bobrowiska	6	437
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Bobrowiska	7	443
stodoła	1936 r.	2007-02-25	Bobrowiska	7	443
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Cielęta	9	20
obora	ok. 1909 r.	2007-02-25	Cielęta	9	22
szkoła	k. XIX w.	2007-02-25	Cielęta	15	28
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Cielęta	29	86
obora	pocz. XX w.	2007-02-25	Cielęta	29	86
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	35	48
chlew	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	35	45
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	36	46
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	37	44
obora	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	37	44
kuźnia	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	38	222
park dworski	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	38	221

spichlerz	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	38	222
stodoła	I poł. XX w.	2007-02-25	Cielęta	38	222
dwojak	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	40	20
dwojak	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	42	20
czworak	XIX/XX w.	2007-02-25	Cielęta	43	20
dworzec kolejowy	k. XIX w.	2007-02-25	Drużyny	111	320
toalety dworcowe	k. XIX w.	2007-02-25	Drużyny	111	320
Dom	k. XIX w.	2007-02-25	Drużyny	112	320
Budynek gospodarczy	k. XIX w.	2007-02-25	Drużyny	112	320
poniatówka	1937 r.	2007-02-25	Dzierżno	1	113
poniatówka	1937 r.	2007-02-25	Dzierżno	9	48
poniatówka	1937 r.	2007-02-25	Dzierżno	11	73
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-25	Dzierżno		180
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica	23	67
szkoła	pocz. XIX w.	2007-02-25	Gorczenica	24	21
dom	lata 20-te XX w.	2007-02-25	Gorczenica	28	139
komora celna	k. XIX w.	2007-02-25	Gorczenica	41	175
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica	42	93
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica	44	218
szkoła	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica	52	103
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica	55	258
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	56	89
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	64	60
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	68	5
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	70	17
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	73	31
stodoła	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	73	31
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	75	20
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	77	21
stodoła	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	77	21
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	78	39
stodoła	1936 r.	2007-02-25	Gorczenica	78	39
dom	lata 20-te XX w.	2007-02-25	Gorczenica	82	129
cmentarz przykościelny	XIV w.	2007-02-25	Gorczenica	83	22
dom pogrzebowy	XIX/XX w.	2007-02-25	Gorczenica	83	22
ogrodzenie cmentarza przykościelnego	2 poł. XIX w.	2007-02-25	Gorczenica	83	22
plebania	k. XIX w.	2007-02-25	Gorczenica	83	22
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczenica		12
dom	1922 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	1	141
obora	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczeniczka	1	141
dom	1914 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	4	104
dom	1911 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	5	113
dom	1912 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	6	139
stodoła	1912 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	6	139
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczeniczka	7	140
dom	1911 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	9	166
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Gorczeniczka	10	138
dom	1911 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	12	182
dom	1911 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	13	183
dom	1924 r.	2007-02-25	Gorczeniczka	14	346

dom	lata 20-te XX w.	2007-02-25	Gorczeniczka	15	228
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gortatowo	25	53
stodoła	1936 r.	2007-02-25	Gortatowo	25	53
poniatówka	1936 r.	2007-02-25	Gortatowo	34	7
obora	1936 r.	2007-02-25	Gortatowo	34	7
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-25	Gortatowo		20
szkoła	pocz. XX w.	2007-02-25	Gortatowo		84
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Karbowo	36	74
dom	1935 r.	2007-02-25	Karbowo	72	68
chlewnia	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	44	177
ogrodzenie założenia dworskiego	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	44	157
stajnia	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	44	157
stodoła	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	44	157
kapliczka	lata 30-te XX w.	2007-02-25	Karbowo		131
kapliczka	lata 40-te XX w.	2007-02-25	Karbowo		129
szkoła	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	8	218
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Karbowo	82	444
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Karbowo	7	158
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Karbowo	16	140
dom	k. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	54	151
czworak	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	61	921
czworak	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Karbowo	63	923
szkoła	pocz. XX w.	2007-02-25	Kominy	1	63
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Kominy	5	52
strażnica	pocz. XX w.	2007-02-25	Kominy	10	26
kapliczka	1916 r.	2007-02-25	Kominy		77
kapliczka	1948 r.	2007-02-25	Kominy		24
chlew	XIX/XX w.	2007-02-25	Kozi Róg	11	34
dwór	XIX/XX w.	2007-02-25	Kozi Róg	11	34
park dworski	XIX/XX w.	2007-02-25	Kozi Róg	11	57
kapliczka	1 poł. XX w.	2007-02-25	Kozi Róg		4
dwór	poł. XIX w.	2007-02-25	Kruszynki	1	31
obora	poł. XIX w.	2007-02-25	Kruszynki	1	31
obora	poł. XIX w.	2007-02-25	Kruszynki	1	31
dróżnicówka	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Kruszynki	47 a	100
kapliczka	1946 r.	2007-02-25	Kruszynki		33
most drogowy	1 ćw. XX w.	2007-02-25	Kruszynki		100
przepust wodny	4 ćw. XIX w.	2007-02-25	Kruszynki		45
wiadukt	1 ćw. XX w.	2007-02-25	Kruszynki		45
dom	lata 30-te XX w.	2007-02-25	Moczadła	48 a	13
obora	pocz. XX w.	2007-02-25	Moczadła	48	14
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Moczadła	50	30
obora	XIX/XX w.	2007-02-25	Moczadła	50	30
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Moczadła	51	28
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-25	Moczadła		33
dom	poł. XIX w.	2007-02-25	Mszano	4	159
dwór	XIX/XX w.	2007-02-25	Mszano	13	226
dom	poł. XIX w.	2007-02-25	Mszano	21	125
szkoła	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	22	208
karczma	1 poł. XIX w.	2007-02-25	Mszano	24	207
dom	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	26	205
kościół p.w. św. Bartłomieja	1907 r.	2007-02-25	Mszano	29	266
organistówka	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	29	266
plebania	1815 r.	2007-02-25	Mszano	29	266
pomnik	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	29	266

pompa	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	29	266
karczma	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano	35	193
dom	XIX/XX w.	2007-02-25	Mszano	38	114
dom pracowników leśnictwa	k. XIX w.	2007-02-25	Mszano	58	282
stodoła	k. XIX w.	2007-02-25	Mszano	58	282
leśniczówka	k. XIX w.	2007-02-25	Mszano	59	282
chlew	1906 r.	2007-02-25	Mszano	59	282
stodoła	poł. XIX w.	2007-02-25	Mszano	59	282
leśniczówka	1938 r.	2007-02-25	Mszano	60	250
chlew	1938 r.	2007-02-25	Mszano	60	250
pompa	1938 r.	2007-02-25	Mszano	60	250
stodoła	1938 r.	2007-02-25	Mszano	60	250
stodoła	1938 r.	2007-02-25	Mszano	60	250
leśniczówka	1938 r.	2007-02-25	Mszano	61	250
chlew	1938 r.	2007-02-25	Mszano	61	250
stodoła	1938 r.	2007-02-25	Mszano	61	250
cmentarz parafialny	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano		130
kapliczka	k. XIX w.	2007-02-25	Mszano		94
kapliczka św. Jana	pocz. XX w.	2007-02-25	Mszano		125
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Niewierz	22	68
dwór	XIX/XX w.	2007-02-26	Niewierz	23 b	171
cmentarz ewangelicki	1890 - 1945 r.	2007-02-26	Niewierz		77
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Niewierz		171
szkoła	k. XIX w.	2007-02-26	Niewierz		67
dom	1913 r.	2007-02-26	Nowy Dwór	9	105
dom	1936 r.	2007-02-26	Nowy Dwór	11	53
budynek gospodarczy	1936 r.	2007-02-26	Nowy Dwór	11	53
szkoła	1912 r.	2007-02-26	Nowy Dwór	14	65
dróżnicówka	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Nowy Dwór		102
budynek gospodarczy dróżnicówki	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Nowy Dwór		102
kapliczka	1869 r.	2007-02-26	Nowy Dwór		57
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Nowy Dwór		139
dom	k. XIX w.	2007-02-26	Podgórz	18	53
obora	k. XIX w.	2007-02-26	Podgórz	18	53
chlew	2 poł. XIX w.	2007-02-26	Sobieszyno	8	58
dwór	2 poł. XIX w.	2007-02-26	Sobieszyno	8	58
obora	2 poł. XIX w.	2007-02-26	Sobieszyno	8	58
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Sobieszyno	11	17
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Sobieszyno		54
szkoła	3 ćw. XIX w.	2007-02-26	Szabda	63	102
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szabda	65	101
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szabda	72	64
dom	1910 r.	2007-02-26	Szabda	74	57
obora	1910 r.	2007-02-26	Szabda	74	57
dom	1918 r.	2007-02-26	Szabda	89	87
leśniczówka	1923 r.	2007-02-26	Szabda	110	246
stajnia	XIX/XX w.	2007-02-26	Szabda	110	246
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Szabda		30
kapliczka NMP	pocz. XX w.	2007-02-26	Szabda		15
poczta	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	17	259
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	27	294
obora	1901 r.	2007-02-26	Szczuka	31	553
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	38	250
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	73	126

dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	74	111
dom	poł. XIX w.	2007-02-26	Szczuka	82	138
dom	poł. XIX w.	2007-02-26	Szczuka	84	170
cmentarz przykościelny	pocz. XIX w.	2007-02-26	Szczuka	86	341
Kapliczka Jezusa	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	86	341
kapliczka Marii Panny	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	86	341
ogrodzenie cmentarza przykościelnego	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Szczuka	86	341
plebania	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Szczuka	86	124
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	87	117
budynek gospodarczy	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka	87	117
dom	1927 r.	2007-02-26	Szczuka	91	70
cmentarz parafialny	1920 r.	2007-02-26	Szczuka		119
figura Chrystusa Króla	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka		209
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Szczuka		183
pomnik	1 ćw. XX w.	2007-02-26	Szczuka		124
dom	pocz. XX w.	2007-02-26	Szymkowo	11	30
obora	pocz. XX w.	2007-02-26	Szymkowo	11	30
szkoła	pocz. XX w.	2007-02-26	Szymkowo	13	50
obora	1913 r.	2007-02-26	Szymkowo	19	56
kapliczka	1 poł. XX w.	2007-02-26	Szymkowo		58
kapliczka	pocz. XX w.	2007-02-26	Szymkówko		88
dworzec kolejowy	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	1	529
budynek dworcowy	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	1	529
budynek dworcowy	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	2	625
pompa	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	2	529
zajazd	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	3	626
dom	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka	4	523
most kolejowy	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka		613
przepust wodny	4 ćw. XIX w.	2007-02-26	Tama Brodzka		613
zajazd	1 ćw. XX w.	2007-02-26	Tywola	102	18

Źródło: Urząd Gminy Brodnica - Gminna ewidencja zabytków.

Przystawione wyżej obiekty objęte są równocześnie ochroną z tytułu wpisu do rejestru zabytków. Wyżej wymienione obiekty wskazane są do objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.3. Stanowiska archeologiczne

Na obszarze gminy Brodnica znajdują się 254 stanowiska archeologiczne. Zgodnie z wykazem zamieszczonym w tabeli poniżej, oraz załącznikiem graficznym stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszego opracowania.

Tab. 3. Wykaz stanowisk archeologicznych

Lp.	Numer AZP	Lokalizacja
1	AZP 35-51/86	Ciełeta
2	AZP 35-51/88	Ciełeta
3	AZP 35-51/85	Ciełeta
4	AZP 35-51/87	Ciełeta
5	AZP 35-51/16	Ciełeta
6	AZP 35-51/18	Ciełeta
7	AZP 35-51/19	Ciełeta
8	AZP 35-51/21	Ciełeta
9	AZP 35-51/20	Ciełeta
10	AZP 35-51/17	Ciełeta
11	AZP 35-51/26	Ciełeta
12	AZP 35-51/27	Ciełeta
13	AZP 35-51/67	Ciełeta
14	AZP 35-51/68	Ciełeta
15	AZP 35-51/22	Ciełeta
16	AZP 35-51/23	Ciełeta
17	AZP 35-51/24	Ciełeta
18	AZP 35-51/25	Ciełeta
19	AZP 35-51/69	Ciełeta
20	AZP 35-51/70	Ciełeta
21	AZP 35-51/64	Ciełeta
22	AZP 35-51/63	Ciełeta
23	AZP 35-51/66	Ciełeta
24	AZP 35-51/65	Ciełeta
25	AZP 35-51/56	Ciełeta
26	AZP 35-51/28	Ciełeta
27	AZP 34-52/74	Ciełeta
28	AZP 36-52/41	Dzierżno
29	AZP 36-52/40	Dzierżno
30	AZP 36-51/35	Gorczenica
31	AZP 36-51/44	Gorczenica
32	AZP 36-51/49	Gorczenica
33	AZP 36-51/45	Gorczenica
34	AZP 36-51/37	Gorczenica
35	AZP 36-51/4	Gorczenica
36	AZP 36-51/7	Gorczenica
37	AZP 36-51/15	Gorczenica
38	AZP 36-51/12	Gorczenica
39	AZP 36-51/6	Gorczenica
40	AZP 36-51/11	Gorczenica
41	AZP 36-51/13	Gorczenica
42	AZP 36-51/41	Gorczenica
43	AZP 36-51/43	Gorczenica
44	AZP 36-50/1	Gorczenica
45	AZP 36-50/36	Gorczenica

46	AZP 36-50/41	Gorczenica
47	AZP 36-50/22	Gorczenica
48	AZP 36-50/2	Gorczenica
49	AZP 36-50/6	Gorczenica
50	AZP 36-50/4	Gorczenica
51	AZP 36-50/15	Gorczenica
52	AZP 36-51/2	Gorczenica
53	AZP 36-51/5	Gorczenica
54	AZP 36-51/10	Gorczenica
55	AZP 36-51/8	Gorczenica
56	AZP 36-51/9	Gorczenica
57	AZP 36-50/23	Gorczeniczka
58	AZP 36-50/24	Gorczeniczka
59	AZP 36-50/35	Gorczeniczka
60	AZP 36-50/39	Gorczeniczka
61	AZP 36-50/30	Gorczeniczka
62	AZP 36-50/38	Gorczeniczka
63	AZP 36-50/37	Gorczeniczka
64	AZP 36-50/42	Gorczeniczka
65	AZP 36-50/34	Gorczeniczka
66	AZP 36-50/33	Gorczeniczka
67	AZP 36-50/32	Gorczeniczka
68	AZP 36-50/40	Gorczeniczka
69	AZP 36-50/31	Gorczeniczka
70	AZP 36-50/	Gorczeniczka
71	AZP 36-50/90	Gorczeniczka
72	AZP 36-50/91	Gorczeniczka
73	AZP 36-50/92	Gorczeniczka
74	AZP 36-51/22	Gorczeniczka
75	AZP 36-51/23	Gorczeniczka
76	AZP 36-51/3	Gorczeniczka
77	AZP 36-52/35	Gortatowo
78	AZP 36-52/36	Gortatowo
79	AZP 36-52/37	Gortatowo
80	AZP 36-52/38	Gortatowo
81	AZP 36-52/39	Gortatowo
82	AZP 34-51/1	Karbowo
83	AZP 34-51/8	Karbowo
84	AZP 34-51/40	Karbowo
85	AZP 34-51/13	Karbowo
86	AZP 34-51/12	Karbowo
87	AZP 34-51/19	Karbowo
88	AZP 34-51/7	Karbowo
89	AZP 34-51/10	Karbowo
90	AZP 34-51/9	Karbowo
91	AZP 34-51/11	Karbowo
92	AZP 34-51/17	Karbowo
93	AZP 34-51/18	Karbowo
94	AZP 34-51/15	Karbowo
95	AZP 34-51/14	Karbowo
96	AZP 34-51/6	Karbowo
97	AZP 34-51/5	Karbowo
98	AZP 34-51/16	Karbowo
99	AZP 34-51/44-47	Karbowo
100	AZP 34-51/20	Karbowo
101	AZP 36-51/42	Kominy

102	AZP 35-50/14	Kominy
103	AZP 35-50/15	Kominy
104	AZP 35-50/17	Kominy
105	AZP 35-50/18	Kominy
106	AZP 35-50/25	Kominy
107	AZP 35-50/24	Kominy
108	AZP 35-50/42	Kominy
109	AZP 35-50/21	Kominy
110	AZP 35-50/20	Kominy
111	AZP 35-50/22	Kominy
112	AZP 35-50/16	Kominy
113	AZP 35-50/23	Kominy
114	AZP 35-50/19	Kominy
115	AZP 36-50/19	Kominy
116	AZP 36-50/66	Kominy
117	AZP 36-50/3	Kominy
118	AZP 36-50/10	Kominy
119	AZP 36-50/13	Kominy
120	AZP 36-50/17	Kominy
121	AZP 36-50/18	Kominy
122	AZP 36-50/20	Kominy
123	AZP 36-50/16	Kominy
124	AZP 36-50/68	Kominy
125	AZP 36-50/8	Kominy
126	AZP 36-50/7	Kominy
127	AZP 36-50/21	Kominy
128	AZP 36-50/89	Kominy
129	AZP 36-50/9	Kominy
130	AZP 36-50/5	Kominy
131	AZP 36-50/11	Kominy
132	AZP 36-50/66	Kominy
133	AZP 36-51/29	Kozi Róg
134	AZP 36-51/30	Kozi Róg
135	AZP 36-51/38	Kozi Róg
136	AZP 34-50/109	Kruszynki
137	AZP 34-50/110	Kruszynki
138	AZP 34-50/111	Kruszynki
138	AZP 34-50/108	Kruszynki
139	AZP 34-50/112	Kruszynki
140	AZP 34-51/42	Kruszynki
141	AZP 34-51/38	Kruszynki
142	AZP 35-51/83	Moczadła
143	AZP 36-51/50	Moczadła
144	AZP 36-51/36	Moczadła
145	AZP 35-50/6	Mszano
146	AZP 35-50/7	Mszano
147	AZP 35-50/8	Mszano
148	AZP 35-50/26	Mszano
149	AZP 35-50/28	Mszano
150	AZP 35-50/29	Mszano
151	AZP 35-50/27	Mszano
152	AZP 35-50/43	Mszano
153	AZP 35-50/44	Mszano
154	AZP 35-50/30	Mszano
155	AZP 35-50/33	Mszano
156	AZP 35-50/32	Mszano

157	AZP 35-50/31	Mszano
158	AZP 35-50/45	Niewierz
159	AZP 34-51/39	Nowy Dwór
160	AZP 34-52/45	Nowy Dwór
161	AZP 34-52/46	Nowy Dwór
162	AZP 34-52/53	Nowy Dwór
163	AZP 64-52/69	Nowy Dwór
164	AZP 34-52/70	Nowy Dwór
165	AZP 34-52/54	Nowy Dwór
166	AZP 34-52/55	Nowy Dwór
167	AZP 34-52/68	Nowy Dwór
168	AZP 34-52/59	Nowy Dwór
169	AZP 34-52/60	Nowy Dwór
170	AZP 34-52/56	Nowy Dwór
171	AZP 34-52/57	Nowy Dwór
172	AZP 34-52/58	Nowy Dwór
173	AZP 34-52/61	Nowy Dwór
174	AZP 34-52/62	Nowy Dwór
175	AZP 34-52/63	Nowy Dwór
176	AZP 34-52/64	Nowy Dwór
177	AZP 34-52/65	Nowy Dwór
178	AZP 34-52/67	Nowy Dwór
179	AZP 34-52/71	Nowy Dwór
180	AZP 34-52/72	Nowy Dwór
181	AZP 34-52/66	Nowy Dwór
182	AZP 34-52/120	Nowy Dwór
183	AZP 34-52/119	Nowy Dwór
184	AZP 34-52/121	Nowy Dwór
185	AZP 35-51/97	Nowy Dwór
186	AZP 35-51/98	Nowy Dwór
187	AZP 35-51/96	Nowy Dwór
188	AZP 34-52/88	Nowy Dwór
189	AZP 34-52/89	Nowy Dwór
190	AZP 34-52/73	Nowy Dwór
191	AZP 34-52/93	Nowy Dwór
192	AZP 34-52/90	Nowy Dwór
193	AZP 34-52/91	Nowy Dwór
194	AZP 34-52/92	Nowy Dwór
195	AZP 36-51/28	Opalenica
196	AZP 36-51/25	Opalenica
197	AZP 36-51/27	Opalenica
198	AZP 36-51/52	Opalenica
199	AZP 36-51/26	Opalenica
200	AZP 35-51/74	Podgórz
201	AZP 35-51/61	Podgórz
202	AZP 35-51/81	Podgórz
203	AZP 35-51/82	Podgórz
204	AZP 35-51/71	Podgórz
205	AZP 36-52/42	Sobieszyno
206	AZP 36-52/43	Sobieszyno
207	AZP 36-52/44	Sobieszyno
208	AZP 36-52/45	Sobieszyno
209	AZP 36-52/80	Sobieszyno
210	AZP 35-50/4	Szabda
211	AZP 35-50/5	Szabda
212	AZP 35-51/58	Szczuka

213	AZP 35-51/62	Szczuka
214	AZP 35-51/55	Szczuka
215	AZP 35-51/54	Szczuka
216	AZP 35-51/59	Szczuka
217	AZP 35-51/57	Szczuka
218	AZP 35-51/35	Szczuka
219	AZP 35-51/33	Szczuka
220	AZP 35-51/32	Szczuka
221	AZP 35-51/31	Szczuka
222	AZP 35-51/29	Szczuka
223	AZP 35-51/36	Szczuka
224	AZP 35-51/53	Szczuka
225	AZP 35-51/37	Szczuka
226	AZP 35-51/52	Szczuka
227	AZP 35-51/51	Szczuka
228	AZP 35-51/50	Szczuka
229	AZP 35-51/46	Szczuka
230	AZP 35-51/45	Szczuka
231	AZP 35-51/44	Szczuka
232	AZP 35-51/43	Szczuka
233	AZP 35-51/47	Szczuka
234	AZP 35-51/46	Szczuka
235	AZP 35-51/42	Szczuka
236	AZP 35-51/41	Szczuka
237	AZP 35-51/49	Szczuka
238	AZP 35-51/34	Szczuka
239	AZP 35-51/30	Szczuka
240	AZP 35-51/38	Szczuka
241	AZP 35-51/39	Szczuka
242	AZP 35-51/40	Szczuka
243	AZP 36-51/46	Szczuka
244	AZP 36-51/47	Szczuka
245	AZP 36-51/39	Szczuka
246	AZP 35-51/93	Wybudowanie Michałowo
247	AZP 35-51/92	Wybudowanie Michałowo
248	AZP 35-51/91	Wybudowanie Michałowo
249	AZP 35-51/89	Wybudowanie Michałowo
250	AZP 35-51/72	Wybudowanie Michałowo
251	AZP 35-51/73	Wybudowanie Michałowo
252	AZP 35-51/75	Wybudowanie Michałowo
253	AZP 35-51/60	Wybudowanie Michałowo
254	AZP 35-51/79	Wybudowanie Michałowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu.

3.4. Ogólne zasady ochrony zasobów kulturowych

W związku z dużą różnorodnością dóbr kultury (obiekty architektury i budownictwa, cmentarze, parki itd.) zlokalizowanych na obszarze gminy Brodnica, różne są również formy ochrony i zasady ich ochrony. Przedstawiają się one dla poszczególnych rodzajów następująco:

Stanowiska i obszary objęte pełną ochroną archeologiczno-konserwatorską W.I - zalicza się do nich grodziska oraz stanowiska eksponowane na terenie, ujęte w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków.

Dla stanowisk tych ustala się zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej związanej z pracami ziemnymi bądź przekształceniem krajobrazu.

W przypadku konieczności przeprowadzenia prac porządkowych bądź pielęgnacyjnych należy uzyskać zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który każdorazowo określi zakres i warunki prowadzenia tych prac.

Stanowiska i obszary objęte ograniczoną ochroną archeologiczno-konserwatorską W.III - należą do nich stanowiska nie eksponowane w terenie, nie ujęte w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków.

Dla stanowisk tych ustala się obowiązek przeprowadzenia interwencyjnych badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego prowadzonego w trakcie realizacji inwestycji, po zakończeniu których teren może być trwale zainwestowany. W przypadku znalezienia reliktyw archeologicznych ustala się konieczność przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych. Zakres niezbędnych do wykonania badań archeologicznych każdorazowo określi inwestorowi Wojewódzki Konserwator Zabytków w wydanym zezwoleniu.

Wsie o zachowanym układzie i zabudowie o wartościach kulturowych - podlegają kompleksowej ochronie. Należałoby opracować dla oraz studia historyczno - ruralistyczne w celu zapewnienia właściwej integracji przestrzennej nowej zabudowy z istniejącymi elementami zagospodarowania, jak zachowany układ, zabudowa o cechach tradycyjnych, zespoły sakralne, obiekty techniki i kultury materialnej tj. młyn, kuźnie, zespoły podworskie i wszelkie obiekty, których zabytkowy charakter jest oczywisty, wraz z elementami naturalnego krajobrazu tworzącymi kompozycję o wartości kulturowej.

Zespoły pałacowo - parkowe - podlegają jako kompleksy zabytkowe i przyrodnicze stanowiące integralnie połączoną całość o dużych walorach krajobrazowych. Ponadto zabytkowe parki są autonomicznymi dziełami sztuki o wartościach historycznych, artystycznych, przyrodniczych i naukowych i niedopuszczalne jest lokalizowanie na ich terenie nowych budowli, wprowadzanie infrastruktury technicznej, niwelacje ziemne bądź zmiana warunków środowiskowych (np. melioracje w strefie ochrony ekologicznej parku). Wszystkie zmiany użytkowania, adaptacje, remonty i modernizacje obiektów wchodzących w skład zespołu wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków a prace rewaloryzacyjne mogą być wykonane jedynie w oparciu o specjalistyczną dokumentację akceptowaną przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekty ujęte w Rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - W odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań archeologicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- dokonywania podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczania na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

Granice stref ochrony konserwatorskiej obiektów wpisanych do rejestru zabytków określają decyzje o wpisie danego obiektu do rejestru.

Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków - W odniesieniu do zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków ochronie podlega forma architektoniczna obiektu (gabaryty wysokościowe, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki drzwiowej). Należy zatem dążyć do utrzymania tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu a w przypadku rozbiórki opracować dokumentację konserwatorską obiektu w przypadku jego rozbiórki.

4. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Brodnica znajdują się tereny zamknięte kompleksu wojskowego Kominy. Terenami zamkniętymi są także w rozumieniu przepisów geodezyjnych i kartograficznych są tereny kolejowe. Zestawienie poszczególnych działek oraz ich powierzchni znajduje się w poniższej tabeli

Tab. 4. Wykaz terenów zamkniętych na obszarze gminy Brodnica

L.p.	Województwo	Powiat	Gmina	Obręb	Nr działki	Pow.[ha]
1	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Cielęta	1963	0,3120
2	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Cielęta	1968	0,8080
3	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	103	0,4700
4	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	12	0,1000
5	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	16	3,5800
6	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	24	0,0800
7	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	81	5,3500
8	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Gorczenica	87	0,1000
9	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	270/4LP	0,0600
10	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	271/3LP	0,4700
11	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	273/2LP	0,3900
12	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	274/1LP	0,3600
13	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	529/3	1,0000
14	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	529/4	8,0200
15	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	621	0,3100
16	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	623	0,2100
17	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	625	0,1300
18	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	757	0,0033
19	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Karbowo	778	0,2500
20	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	100/1	0,0515
21	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	100/3	0,0476
22	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	100/4	4,5637
23	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	101	0,3200
24	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	102/1	0,6200
25	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	103	0,0300
26	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	17/1	1,4400
27	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	24/1	3,2400

28	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	34/1	4,8700
29	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	46/1	1,9900
30	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	80/1	0,0400
31	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Kruszynki	81	0,4500
32	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Moczadło	25	0,2700
33	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Moczadło	27	0,8100
34	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Moczadło	28	0,4800
35	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Moczadło	61	0,1900
36	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Niewierz	103	2,5400
37	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Niewierz	54	5,8200
38	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Niewierz	57	0,2000
39	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Niewierz	9	0,9700
40	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Nowy Dwór	131	1,6600
41	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Nowy Dwór	69	5,2900
42	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Opalenica	4	1,6700
43	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Przydatki	4	4,0500
44	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Przydatki	59	5,6800
45	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Szabda	320/6	4,2655
46	kujawsko - pomorskie	brodnicki	Brodnica	Szabda	323	0,4300
RAZEM:						73,9916

Źródło: Dziennik Urzędowy Ministra Infrastruktury Nr 11 poz. 72

5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie gminy Brodnica brak jest obszarów, dla których w złożu kopaliny wyznacza się filar ochronny.

6. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271)

Na terenie gminy Brodnica nie występują pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

7. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinno odbywać się z należytą uwagą. Gmina charakteryzuje się, bowiem, niedużym udziałem gruntów leśnych, które stanowią ok. 19,20 % jej powierzchni. Niski poziom zalesienia gminy Brodnia jest skutkiem dominacji obszarów wysoczyznowych, o względnie dobrych warunkach glebowych, predysponowanych do użytkowania rolniczego.

W obszarach leśnych w gminie zagospodarowanie terenu odbywa się na podstawie przepisów ustawy o lasach. Na zalesienia gruntów rolnych należy przeznaczyć tereny w obszarze gminy, wnioskowane przez ich właścicieli w trybie przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. z 2004 r. Nr 236, poz. 2362), o ile zalesienia w/w terenów nie są sprzeczne z przepisami o lasach.

Do zalesienia zaleca się przeznaczyć nieurodzajne gleby użytków rolnych, na których ze względu na niekorzystne uwarunkowania przyrodnicze oraz erozję produkcja rolnicza jest nieopłacalna, położone w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, jezior i cieków wodnych, co dodatkowo pomoże w zachowaniu naturalnych ciągów ekologicznych. W związku z występowaniem na terenie gminy rejonów zagrożonych erozją, a nie zalesionych wskazane jest wprowadzenie na ich terenie trwałej roślinności w tym zadrzewień. Zalesienia wskazane byłyby również na terenach o niekorzystnych warunkach przyrodniczo-terytorialnych. Grupa ta obejmuje gleby uprawne o utrudnionych dojazdach lub utrudnionej uprawie mechanicznej. Dla przeznaczenia terenów rolnych na cele zalesień może mieć zastosowanie tryb decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozumieniu przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z przepisami o lasach.

Na terenie powiatu brodnickiego zalesienie gruntów realizowane jest w oparciu o „Krajowy program zwiększania lesistości”. Program realizowany jest w czterech etapach rozłożonych na lata: 1995-2000, 2001-2005, 2006-2010, 2010-2020. W „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Brodnickiego znajduje się zapis o planach zalesieniowych w latach (2001-2020) na terenie całego powiatu, w tym na terenie gminy Brodnica w wielkości:

- na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa - 135 ha,
- na gruntach będących własnością Skarbu Państwa - 35 ha.

Grunty orne na terenie gminy zajmują 61,11 % powierzchni ogólnej użytków rolnych. Nieracjonalne i nieuzasadnione przeznaczanie terenów rolnych pod zalesienia w znacznym stopniu ograniczy produkcyjną przestrzeń rolniczą.

W odniesieniu do przestrzeni rolniczej postuluje się o utrzymanie dotychczasowych kierunków użytkowania:

- grunty orne - rolnicze wykorzystanie nastawione na uprawy zbożowe,
- łąki i pastwiska - rolnicze wykorzystanie - pozyskiwanie surowców roślinnych dla hodowli zwierzęcej, wypas zwierząt.

W zestawieniu ze sprzyjającymi warunkami klimatycznymi i stosunkowo dobrymi glebami, uwarunkowania do rozwoju rolnictwa w gminie uznać można za korzystne.

W obecnych czasach coraz większą rolę przywiązuje się do rolnictwa ekologicznego. Gmina Brodnica posiada duże predyspozycje dla rozwoju rolnictwa ekologicznego.

8. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

8.1. Obszary zagrożenia powodziowego

W granicach administracyjnych występują obszary bezpośredniego zagrożenia powodziowego. Zidentyfikowane zostały obszary zagrożenia powodziowego wodą 1% i 10% (woda 100 - i 10 - letnia) rzeki Drwęcy i Rypienicy. Obszary zagrożenia powodziowego zlokalizowane są głównie wzdłuż rzek. Najgłębiej obszary narażone na wystąpienie powodzi sięgają w głąb gminy (jeśli chodzi o rzekę Drwęcę) pomiędzy linią kolejową a drogą gminną 080515C oraz na południe od rzeki Drwęcy w kierunku miejscowości Kominy. Rzeka Rypienica stwarza największe zagrożenie powodziowe na wschód od swego biegu na terenie gminy Brodnica.

8.2. Obszary osuwiskowe

Na terenie gminy nie występują udokumentowane obszary osuwiskowe. Niemniej jednak potencjalnie zjawiska osuwania się mas ziemnych mogą występować w strefie krawędziowej wysoczyzny morenowej. Na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych zakazuje się lokalizacji budynków i budowli. W zagospodarowaniu terenu należy wprowadzić zadrzewienia stabilizujące grunty narażone na procesy osuwiskowe.

9. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

- budowa i modernizacja dróg
  - połączenie drogi krajowej nr 15 przez Szabdę, Belfort, Cegielnię z obwodnicą miasta Brodnica,
  - Budowa drogi Szabda - Belfort - Cegielnia wraz z wpięciem w obwodnicę miasta Brodnica,
  - budowa drogi łączącej drogę krajową nr 15 z miejscowością Szabda,
  - budowa drogi łączącej drogę wojewódzką nr 560 poprzez tereny inwestycyjne we wsi Moczadła i Kominy z miejscowością Gorczenica,
  - budowa drogi Niewierz - Chojno,
  - ułatwienie dostępu komunikacyjnego terenów gminy Brodnica z miastem Brodnica poprzez budowę następujących dróg na terenie gminy: Wybudowanie Michałowo, Kruszyнки, Kominy, Moczadła, Podgórz,
  - przebudowa i modernizacja innych dróg gminnych,
  - udział gminy w budowie południowo-zachodniej trasy przemysłowej,
- nowoczesna sieć kanalizacyjna:
  - budowa i modernizacja fragmentów kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Karbowo, Kruszyнки, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Szymkowo, Gortatowo, Sobieszyno, Wybudowanie Michałowo, Cielęta, Moczadła;
  - budowa kanalizacji deszczowej w miejscowościach: Karbowo, Kominy, Cielęta, Gorczenica, Moczadła, Kruszyнки, Mszano, Wybudowanie Michałowo, Szczuka, Szabda,
  - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- uzbrojenie terenów pod prowadzenie działalności gospodarczej:
  - strefa rozwoju gospodarczego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560 (Gorczenica - Moczadła - Kominy),
  - rezerwacja terenów w porozumieniu z gminą Bobrowo pod strefę rozwoju gospodarczego w PGR Kruszyнки,
  - rozwój budownictwa mieszkaniowego:
    - rezerwacja terenów pod budownictwo wielorodzinne w miejscowościach: Kominy, Szabda - Cegielnia, Gorczenica (w tym budownictwo socjalne),

- stworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego w miejscowościach: Karbowo, Kruszynki, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Sobieszyno, Szymkowo, Gortatowo, Wybudowanie Michałowo, Podgórz, Cielęta, poprzez budowę i przebudowę sieci wodociągowej, budowę ujęć wraz ze stacjami uzdatniania, budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, dróg osiedlowych wraz z oświetleniem.
- rozwój turystyki i agroturystyki w miejscowościach: Kominy, Cielęta, Mszano, Nowy Dwór, Szczuka, Karbowo, Niewierz, Wybudowanie Michałowo, Gorczenica,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej poprzez budowę obiektów sportowych w miejscowościach: Szczuka, Karbowo, Kominy, Gorczenica, Kruszynki, Szabda, Cielęta, Gortatowo,
- budowa ścieżek edukacyjnych i rowerowych oraz ich oznaczenie.

10. Obszary, dla których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego, o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

10.1. Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Na terenie gminy Brodnica nie występują zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych, znajdujące się w rejestrze programów rządowych, o których mowa w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

10.2. Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim umieszczone zostały w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego:

- przebudowa w parametrach klasy technicznej GP drogi krajowej nr 15 (Trzebnica - Gniezno - Strzelno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda, z budową drugiej jezdni i budową obwodnicy miasta Brodnica,
- rozwój aktywności gospodarczej i społecznej wzdłuż drogi krajowej nr 15,

- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 543 (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda)
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 560 (Brodnica - Rypin - Sierpc - Bielsk)
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 544 do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława wraz z budową obwodnicy miasta Brodnica
- budowa po roku 2020, Centralnej Magistrali Kolejowej o prędkości powyżej 300 km/h relacji Warszawa - Wyszogród - Sierpc - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Prabuty - Gdańsk,
- osiągnięcie prędkości do 120 km/h oraz elektryfikację linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Grudziądz - Tuchola - Chojnice, poprzez jej przebudowę
- przebudowa linii kolejowych znaczenia państwowego z przystosowaniem do ruchu z prędkością do 120 km/h w tym drogi nr 209 Brodnica - Bydgoszcz
- Budowa gazociągu DN 300 mm Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie,
- Budowa gazociągu DN 300 mm Brodnica - Rypin,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie
- włączenie do sieci ekologicznej NATURA 2000 obszarów Pojezierza Brodnickiego i Bagiennnej Doliny Drwęcy,
- wzmocnienie pod względem technicznym obwodnicy złożonej z dróg wojewódzkich łączących Lipno, Brodnicę z Grudziądzem,
- powiększenie granic Brodnickiego Parku Krajobrazowego,
- utrzymanie jakości czystości wód jezior i cieków Pojezierza Brodnickiego,
- zwiększenie lesistości gmin Pojezierza Brodnickiego w tym gminy Brodnica zgodnie z planem zwiększanie lesistości województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez zalesianie najłabszych klas bonitacyjnych mało przydatnych dla gospodarki rolnej zgodnie z Programem zwiększania lesistości i zadrzewień w latach 2001-2020,
- pełne wykorzystanie walorów turystycznych Pojezierza Brodnickiego,
- poprawa zagospodarowania istniejących szlaków turystycznych w niezbędne urządzenia z zakresu ogólnopolskiej infrastruktury technicznej m.in. Europejskiego Szlaku Dalekobieżnego E11 (... Izdby - Mogilno - Strzelno - Kruszwica - Gniewkowo - Toruń - Golub - Dobrzyń - Brodnica - Górale ...)
- wprowadzenie rolnictwa niekonwencjonalnego w oparciu o system obszarów chronionych na całym obszarze województwa kujawsko-pomorskiego a w szczególności w gminach powiatu brodnickiego.

10.3. Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym - Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2007-2013

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Brodnickiego, to:

- utworzenie lokalnej strefy gospodarczej,
- właściwe zagospodarowanie i utrzymanie szlaków turystycznych
- wytyczenie nowych szlaków turystycznych,
- budowa, remonty i przebudowa dróg powiatowych,
- opracowanie programu gazyfikacji powiatu (w ramach Związku Gmin)

11. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

11.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Na obszarze gminy istnieją tereny, dla których zgodnie z przepisami odrębnymi istnieje obowiązek sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do obszarów takich zaliczają się zgodnie z Ustawą Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947) tereny górnicze.

11.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Na terenie gminy Brodnica nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

11.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

Na terenie gminy Brodnica nie planuje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m²

11.4. Obszary przestrzeni publicznej

Obszarami przestrzeni publicznej, czyli obszarami o wyjątkowym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjającymi nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie i cechy funkcjonalno- przestrzenne są parki, skwery, boiska itd. Gmina Brodnica zamierza inwestować w takie przestrzenie. Dlatego też wskazuje się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miejscowości, w których powstaną przestrzenie publiczne. Są to: Gortatowo, Karbowo, Szabda. Docelowo należałoby stworzyć przestrzenie publiczne we wszystkich miejscowościach sołeckich.

11.5. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Gmina Brodnica zamierza tworzyć miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne wraz z usługami, a także pod przemysł i usługi. Stworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma na celu wskazanie potencjalnym inwestorom, a także osobom indywidualnym, terenów na których warto się budować z uwagi na powstającą w konsekwencji miejscowego planu infrastrukturę techniczną. Dla samej zaś gminy sytuacja uwalniania nowych terenów pod inwestycje poprzez tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie tylko podnosi jej atrakcyjność, ale także pozawala zapanować nad chaosem budowlanym. Dokładne granice obszarów dla, których gmina będzie sporządzała miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego znajdują się na załączniku graficznym nr 3 do niniejszego opracowania.

12. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji.

Część miejscowości na terenie gminy Brodnica wymaga przekształceń, które spowodują wzrost ich atrakcyjności, a co za tym idzie aktywizację zarówno na tle społecznym jak i gospodarczym. Do miejscowości takich należą: Mszano, Karbowo, Cielęta, Opalenica, Szabda, Gorczenica. Gmina podjęła już starania zmierzające do podwyższenia estetyki wyglądu poszczególnych miejscowości jak i poprawy warunków życia w nich, poprzez budowę infrastruktury technicznej. Pierwszym krokiem na drodze do przekształcenia miejscowości w bardziej atrakcyjne społecznie, gospodarczo i turystycznie było przyjęcie przez gminę Programów odnowy wsi dla miejscowości: Mszano, Karbowo, Cielęta, Opalenica, Szabda, Gorczenica. Plan Odnowy Miejscowości jest narzędziem dla podniesienia standardu życia i pracy na wsi poprzez realizację zadań inwestycyjnych podnoszących atrakcyjność mieszkania na wsi i otwierających tę miejscowość dla nowych mieszkańców, inwestorów gospodarczych i turystów.

Dalszy rozwój poprzez przekształcanie będzie się odbywał w oparciu o w/w Programy odnowy wsi.

Zabiegów rekultywacji na terenie gminy będą wymagały w przyszłości tereny, na których zakończona zostanie eksploatacja kopalni.

13. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

13.1. Układ drogowy

Obsługę komunikacyjną gminy zapewniają drogi o następujących parametrach technicznych: główne (G), zbiorcze (Z), lokalne (L). Ze względu na klasyfikację administracyjną na układ komunikacyjny gminy składają się drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada przebudowę drogi krajowej nr 15 do parametrów technicznych GP. Co pociągnie za sobą rozwój aktywności gospodarczej i społecznej wzdłuż tejże drogi. Wzrost ruchu na przebudowanej drodze krajowej nr 15 znacznie ożywi region, co z kolei stworzy konieczność przebudowy w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 543 (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda) oraz w klasie technicznej G drogi wojewódzkiej nr 544 na odcinku Brodnica - Mława wraz z budową obwodnicy miasta Brodnica. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada również przebudowę w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 560 (Brodnica - Rypin - Sierpc - Bielsk).

Podstawowym celem polityki rozwoju systemu komunikacji, opartym na strategii zrównoważonego rozwoju, jest stworzenie warunków dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów, z jednoczesnym ograniczeniem konfliktów przestrzennych oraz uciążliwości dla środowiska.

Dlatego ważnym staje się:

- usprawnienie funkcjonowania transportu przy rosnącej liczbie pojazdów,
- skrócenie czasów przejazdu pomiędzy poszczególnymi miejscowościami,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- zapewnienie lepszych połączeń z drogami krajowymi, wojewódzkimi oraz pomiędzy poszczególnymi miejscowościami,

W tym celu wydaje się niezbędne przeprowadzenie aktualizacji kategoryzacji dróg a w dalszej konsekwencji przeprowadzenie prac dostosowujących je do wymogów klasy, do której zostaną zakwalifikowane.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznacza również drogi, w które gmina chce inwestować przez modernizację i nadanie im statusu dróg gminnych (patrz. zał. graficzny nr1 do Kierunków zagospodarowania przestrzennego) . Są to drogi bezpośrednio połączone z miastem Brodnica, w jego południowej części. W obszarach wyznaczonych do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe, zarówno w mieście jak i na terenie gminy.

13.2. Układ komunikacyjny nadrzędny

Układ drogowy nadrzędny na terenie gminy Brodnica stanowi droga krajowa nr 15 (Trzebnica, Milicz, Zduny, Krotoszyn, Koźmin Wielkopolski, Jarocin, Miąskowo, Miłostaw, Białeżyce, Września, Gniezno, Trzemeszno, Strzelno, Inowrocław, Gniewkowo, Toruń, Kowalewo Pomorskie, Brodnica, Nowe Miasto Lubawskie, Samplawa, Lubawa, Ostróda),

Strategiczną dla gminy Brodnica jest droga krajowa nr 15, zapewniająca gminie połączenie z miastem wojewódzkim jakim jest Toruń, a także w przeciwnym kierunku umożliwiającą dojazd, dzięki zjazdowi w Ostródzie na drogę krajową nr 16, do stolicy Warmii i Mazur a mianowicie Olsztyna. Przebudowa tejże drogi w parametrach GP oraz budowa drugiej jezdni i obwodnicy miasta Brodnica, spowoduje zwiększenie płynności ruchu na DK 15 oraz znacząco skróci czas podróży, szczególnie aut ciężarowych, z uwagi na możliwość ominięcia

miasta. Będzie to też miało wymierne korzyści dla Brodnicy, w której zmniejszy się ilość aut przejeżdżających tylko tranzytem, a niewątpliwie przyczyniających się powstawania korków. Zmniejszy się także zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie miasta, będące skutkiem zmniejszenia się ilości emitowanych spalin.

13.3. Układ komunikacyjny podstawowy

Na podstawowy układ komunikacyjny gminy składają się następujące drogi:

- droga wojewódzka nr 543 - (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda),
- droga wojewódzka nr 544 - (Brodnica - Lidzbark - Działdowo - Mława - Grudusk - Przasnysz - Nowa Wieś - Ostrołęka),
- droga powiatowa nr 1827C - (Brodnica - Świedziebnia - Okalewo - gr.woj. [Kipichy])

Wyżej wymienione drogi stanowią doskonałe uzupełnienie dla drogi krajowej nr 15, a ich planowane przebudowy i modernizacje przyczynią się do poprawy warunków jazdy nie tylko przejezdnych ale także samych mieszkańców gminy i Powiatu brodnickiego. Kluczową rolę odgrywa tutaj droga wojewódzka nr 544, której modernizacja do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława, znacznie ułatwi i skróci dojazd do stolicy kraju.

13.4. Układ kolejowy

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada się przebudowę oraz elektryfikację linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Grudziądz - Tuchola - Chojnice w celu osiągnięcia prędkości 120 km/h. Modernizacji ma ulec również linia kolejowa nr 209 relacji Brodnica - Bydgoszcz w związku z zakładanymi planami osiągnięcia na niej prędkości 120 km/h.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada również budowę po roku 2020, Centralnej Magistrali Kolejowej o prędkości powyżej 300 km/h relacji Warszawa - Wyszogród - Sierpc - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Prabuty - Gdańsk.

13.5. Szlaki turystyczne

Na terenie gminy projektowana jest trasa rowerowa Brodnica - Zbiczno , Brodnica - Jabłonowo - Pomorskie.

W związku z tym, że znaczna część gminy Brodnica, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się w rejonie turystycznym o znaczeniu ponadregionalnym, w obszarach predysponowanych do rozwoju funkcji krajoznawczej i specjalistycznej, należałoby istniejące ścieżki i szlaki turystyczne modernizować w celu podniesienia standardu podróży i bezpieczeństwa.

Niezbędne jest również wyposażenie ścieżek i szlaków w oznaczenia pionowe i poziome oraz infrastrukturę towarzyszącą. Gmina zamierza także zainwestować w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną wzdłuż istniejących już tras turystycznych poprzez budowę obiektów sportowych i rozwój agroturystyki, aby zwiększyć ich atrakcyjność. W planach gminy jest przewidziano budowę nowych ścieżek edukacyjnych i rowerowych oraz ich oznaczenie.

Ciekawym pomysłem byłoby, zaadaptowanie nieczynnej obecnie kolei wąskotorowej na szlak turystyczny.

13.6. Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa

W związku z tym, że rozwój sieci wodnej i kanalizacyjnej prowadzi do polepszenia standardu życia mieszkańców gminy. Priorytetowym działaniem będzie zapewnienie przyłączenia do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej terenów znajdujących się w granicach aglomeracji ściekowej wyznaczonej Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 31/2006 z dnia 04 kwietnia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Brodnica (Dz. U. Nr 48, poz. 814, z dnia 21 kwietnia 2006 r.)

Innym niezmiernie ważnym zadaniem będzie rozbudowa wodociągu i kanalizacji na terenach niezbrojonych przewidzianych planami zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową lub inwestycyjną. Konieczna jest także rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej, ze względu na ochronę środowiska. Wody opadowe i roztopowe z gruntu oraz z powierzchni parkingów i ulic, zawierają znaczny procent niebezpiecznych związków chemicznych.

Na terenie gminy zakładana jest budowa i modernizacja fragmentów kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Karbowo, Kruszyńka, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Szymkowo, Gortatowo, Sobieszyno, Wybudowanie Michałowo, Cielęta. Poza tym gmina planuje budowę kanalizacji deszczowej w miejscowościach: Karbowo, Kominy, Cielęta,

Gorczenica-Moczadła, Kruszyńka, Mszano, Wybudowanie Michałowo, Szczuka, Szabda oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadami

Obecnie system zbiórki odpadów na terenie gminy Brodnica, funkcjonuje w oparciu o Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów w Niedźwiedziu gmina Dębowa Łąka, powiat wąbrzeski.

Aktualnie odpady z terenu gminy Brodnica są zbierane i transportowane na składowisko w Niedźwiedziu, w dalszej perspektywie planuje się dostosowanie Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów do możliwości odzysku i unieszkodliwiania.

Elektroenergetyka

Rozwój sieci elektroenergetycznej następował będzie w oparciu rezerwy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej. Źródłami zasilania gminy Brodnica w energię elektryczną w normalnym stanie pracy sieci są stacje elektroenergetyczne 110 kV/15 kV GPZ Brodnica Grunwald i GPZ Brodnica Podgórz. Brodnica Grunwald oraz GPZ Brodnica Podgórz posiadają zainstalowane dwa transformatory 16 MVA każdy. Możliwa jest rozbudowa obu stacji 110/15 kV poprzez wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy. Istniejąca w tym zakresie rezerwa mocy pod względem technicznym nie stwarza zagrożeń dla realizacji celów rozwoju gminy Brodnica. Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć rozdzielczą, wyprowadzonych z tych GPZ linii elektroenergetycznych SN 15 kV zasilających stacje transformatorowe SN 15/0,4 kV i dalej poprzez sieć rozdzielczą linii nn 0,4 kV.

Z informacji uzyskanych w Urzędzie gminy Brodnica wynika że na terenie gminy znajduje się 11 siłowni wiatrowych. Wspierając politykę proekologiczną wskazane byłoby aby gmina zwróciła uwagę na możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Możliwości takie stwarza energia wiatru, wody, słoneczna i geotermalna. Siłownie wiatrowe, elektrownie wodne, baterie słoneczne oraz ogrzewanie geotermalne bazują na odnawialnym źródle energii tym samym nie wyczerpują istniejących zasobów surowców mineralnych, nie emitują gazów, wyłączają stosunkowo niewielki obszar z dotychczasowego użytkowania, a przy tym koszt ich instalacji jest stosunkowo niski.

Gazyfikacja

. Przez gminę przebiegają tranzytem sieci gazowe:

- DN 250 mm, o długości 4,99 km
- DN 150 mm, o długości 1,82 km

Zakłada się:

- Budowę gazociągu Brodnica - Rypin DN 300 mm,
- Budowę gazociągu Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie DN 300

Energia cieplna

Na terenie gminy nie działa centralny system grzewczy. Głównym sposobem zaopatrzenia ludności w ciepło są źródła indywidualne. Jedyne kotłownie, jakie występują na terenie gminy należą do Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota” w Karbowie oraz w Spółdzielni Mieszkaniowej w Cielętach, która dostarcza ciepło do kilku budynków mieszkalnych. Docelowo system zaopatrzenia gminy w energię cieplną wymaga uporządkowania. W miarę możliwości należy rozbudowywać system zbiorczego zaopatrzenia w energię cieplną oraz dążyć do wykorzystania surowców „ekologicznych”. Należy również poszukiwać i zwiększać udział energii cieplnej pozyskiwanej z odnawialnych źródeł. W tym celu wykorzystać należy energię wiatrów, biomasę (tym biogazy) oraz energię słoneczną. Przydatna byłaby modernizacja kotłowni węglowych i palenisk domowych, co w dużej mierze uzależnione jest od sytuacji ekonomicznej i świadomości ekologicznej społeczeństwa. Powinno się więc dążyć do poprawy sytuacji poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprzez działania preferujące rezygnację z zasilania paliwem węglowym na rzecz ekologicznych sposobów ogrzewania. Pożądane jest również wprowadzenie mechanizmów służących oszczędzaniu ciepła poprzez:

- poprawę charakterystyki cieplnej budynków,
- pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium

CEL OPRACOWANIA

Zadaniem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym identyfikacja ważniejszych walorów środowiska, położenia i zagospodarowania gminy oraz rozpoznanie potrzeb jego mieszkańców i innych użytkowników związanych z rozwojem gminy. W oparciu o analizę w zakresie uwarunkowań określono kierunki rozwoju przestrzennego gminy, których celem jest harmonijne kształtowanie ładu przestrzennego oraz minimalizacja konfliktów przestrzennych.

SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRODNICA

Gmina Brodnica leży w północno - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego. Gmina jest jedną z 10 gmin powiatu brodnickiego. Graniczy z siedmioma gminami: z gminą Bobrowo na zachodzie, gminą Zbiczno i Brzozie na północy, gminą Bartniczka na wschodzie, gminą Świedziebnia i Osiek na południu oraz z gminą miejską Brodnica. Teren gminy okala miasto Brodnicę, która stanowi odrębną jednostkę samorządową, a także siedzibę powiatu. Gmina podzielona jest na 20 sołectw. W skład gminy Brodnica wchodzi następujące sołectwa: Cielęta, Dzierżno, Gorczenica, Gorczeniczka, Gortatowo, Karbowo, Kominy, Kozi Róg, Kruszynki, Moczadła, Mszano, Niewierz, Nowy Dwór, Opalenica, Podgórz, Sobiesierzno, Szabda, Szczuka, Szymkowo, Wybudowanie Michałowo.

Liczba ludności gminy Brodnica wg danych GUS wynosi około 6700 mieszkańców, co stanowił około 8,9% ludności powiatu brodnickiego oraz około 0,32% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Liczba ludności wykazuje tendencje wzrostowe, co jest charakterystycznym zjawiskiem dla gmin bezpośrednio sąsiadujących z ośrodkami miejskimi. Taką sytuację powoduje przede wszystkim dodatnie saldo migracji oraz dodatni przyrost naturalny. Mieszkańcy znajdują zatrudnienie we wszystkich sektorach gospodarki (rolniczym na obszarach wiejskich, przemysłowym i usługowym na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z miastem oraz na obszarze miasta Brodnicy).

Przez gminę Brodnica przebiega fragment drogi krajowej nr 15. Znaczenie tej drogi jest strategiczne dla gminy, gdyż zapewnia jej mieszkańcom dojazd do miast (Torunia oraz miasta wojewódzkiego Bydgoszcz). Jej waga wynika także z tego, iż łączy ona gminę z Olsztynem, Gdańskiem do których podróżują mieszkańcy gminy Brodnica. Przez teren gminy przebiegają linie kolejowe następujących relacji: Chojnice - Działdowo, Kutno - Brodnica oraz

Bydgoszcz - Brodnica. Pociągi osobowe zapewniają komunikację mieszkańcom gminy Brodnica z Bydgoszczą, Grudziądem, Toruniem, Jabłonowem Pomorskim oraz Działdowem.

Głównymi elementami, które kształtują strukturę zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica są: istniejące tereny zabudowane, infrastruktura techniczna, komunikacja oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Struktura obecnego zagospodarowania przestrzennego gminy Brodnica wynika także z uwarunkowań geograficznych. Gmina Brodnica położona jest w trzech mezoregionach fizycznogeograficznych, które charakteryzują się dużą odmiennością. Mezoregion „Pojezierze Brodnickie” leżący w północno – wschodniej części gminy, charakteryzuje wysokimi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi. Mezoregion „Dolina Drwęcy” leżący w części centralnej charakteryzuje się wysokimi zboczami oraz płaskim dnem, po którym płynie malowniczo meandrująca rzeka. Mezoregion „Pojezierze Dobrzyńskie” leżący w południowej części gminy to obszar wysoczyzny która jest najbardziej przydatna zarówno dla funkcji rolniczych jak i dla rozwoju zabudowy.

W granicach gminy występują następujące obszary objęte formami prawnej ochrony przyrody:

- Brodnicki Park Krajobrazowy
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Drwęcy”
- Rezerwat przyrody „Jar Grądowy Cieleń”
- Rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”
- Obszar Natura 2000 „Bagienna Dolina Drwęcy”, „Dolina Drwęca”
- Użytki ekologiczne
- Pomniki przyrody
- Lasy ochronne

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM ORAZ USASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Główne kierunki rozwoju przestrzennego gminy oraz zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniu terenów

W następstwie przeprowadzonej analizy uwarunkowań w gminie Brodnica wyznaczono, po uwzględnieniu wyżej wymienionych zadań o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, strefy przestrzenne składające się na działania polityki przestrzennej gminy:

- strefa kontynuacji i uzupełnień zabudowy funkcji mieszkaniowej i usługowej - strefy obejmujące zainwestowane obszary (wraz z ich rezerwami przestrzennymi), które pozwalają na dalszy rozwój zabudowy, stanowiący kontynuację dotychczas ukształtowanej struktury urbanistycznej.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowanie w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz usługowej o niewielkim stopniu uciążliwości.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowanie w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji mieszkaniowej oraz usługowej o niewielkim stopniu uciążliwości.
- Strefa rozwoju zabudowy w funkcji produkcyjno-usługowej - obejmuje obszary niezainwestowane bądź zainwestowane w niewielkim stopniu przeznaczone do rozwoju funkcji produkcyjno-usługowej o większym stopniu uciążliwości.
- Strefa rozwoju zabudowy rekreacyjno - turystycznej - obejmuje obszary predysponowane do rozwoju zabudowy niezbędnej dla funkcjonowania turystyki, oraz zabudowy o charakterze rekreacyjnym

W zakresie rozwoju funkcji społecznych przewiduje się:

- utrzymanie obecnego i dalszy rozwój poziomu wyposażenia w infrastrukturę społeczną, w tym, w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego,
- rozwój usług sportu i rekreacji poprzez budowę obiektów sportowych w miejscowościach: Szczuka, Karbowo, Kominy, Gorczenica, Kruszyнки, Szabda, Cielęta, Gortatowo,
- rozwój usług turystycznych i agroturystycznych w miejscowościach: Kominy, Cielęta, Mszano, Nowy Dwór, Szczuka, Karbowo, Niewierz, Wybudowanie Michałowo, Gorczenica,
- rozwój usług kulturalnych.

W zakresie rozwoju funkcji mieszkaniowej przewiduje się:

- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną w miejscowościach Karbowo, Kruszyнки, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Sobieszyno, Szymkowo, Gortatowo, Wybudowanie Michałowo, Podgórz, Cielęta,
- dopełnienie oraz udostępnienie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną w miejscowościach Kominy, Szabda, Cegielnia, Gorczenica, Karbowo (w tym budownictwo socjalne);

W zakresie rozwoju funkcji gospodarczych przewiduje się:

- przeznaczenie nowych terenów do zainwestowania pod przemysł i usługi m.in. w byłym PGR Kruszyнки oraz wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560
- rozwój i przekształcenie obszarów usługowo - handlowych,
- wyposażanie terenów mieszkaniowych w podstawowe usługi obsługi ludności.

W zakresie rozwoju funkcji kulturowych:

- ochrona zabytkowych obiektów i obszarów o najwyższej wartości historycznej,
- rewitalizacja i rewitalizacja zdegradowanych obiektów i obszarów o walorach zabytkowych.

W zakresie rozwoju systemu ochrony przyrody i kształtowania zieleni:

- utrzymanie istniejącej zieleni ,
- powołanie nowych form prawnej ochrony przyrody,
- urządzenie terenów rekreacyjnych - zielonych,
- zachowanie terenów rolnych (łąki i pastwiska) jako terenów czynnych biologicznie.

Kierunki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i jego zasobów

Na terenie gminy Brodnica występują obszary i obiekty, które z racji posiadanych walorów zasługują na ochronę prawną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Są to:

- projektowany obszar Natura 2000 „Ostoja Brodnicka”
- projektowane użytki ekologiczne,

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na terenie gmin znajdują się 24 obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków, w odniesieniu do których stosowane są przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (patrz strona 20, 21). W gminnej ewidencji zabytków znajduje się 19 obiektów figurujących jednocześnie w wojewódzkim rejestrze zabytków. Ponadto w granicach gminy występują 254 stanowiska archeologiczne (patrz strona 22, 23, 24, 25, 26).

W odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru, w tym zabytków archeologicznych, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga uzyskania zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich;
- prowadzenia badań architektonicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego;
- dokonywania podziału zabytku nieruchomego;
- zmiany przeznaczenia zabytku lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczania na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem tablic informujących, iż dany obiekt jest zabytkowy;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

Stanowiska archeologiczne dzielą się na dwie grupy ze względu na warunki ochrony konserwatorskiej.

Pierwsza grupa to grodziska, stanowiska eksponowane na terenie, które podlegają bezwzględnej ochronie. Obowiązuje zakaz jakiegokolwiek ingerencji w substancję stanowiska. Do grupy drugiej należą stanowiska nie eksponowane w terenie. Ingerencja w ich substancję jest możliwa pod warunkiem uprzedniego przeprowadzenia wyprzedzających realizację

inwestycji archeologicznych badań wykopaliskowych. Wszystkie prowadzone na terenie gminy działania inwestycyjne, związane z koniecznością wykonywania prac ziemnych, muszą być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Poza tym zapisy studium chronią:

- obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków
- wsie o zachowanym układzie i zabudowie o wartościach kulturowych
- zespoły pałacowo – parkowe
- obiekty sakralne

Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Strategiczną dla gminy Brodnica jest droga krajowa nr 15, zapewniająca gminie połączenie z miastem wojewódzkim jakim jest Bydgoszcz, a także w przeciwnym kierunku umożliwiającą dojazd, dzięki zjazdowi w Ostródzie na drogę krajową nr 16, do stolicy Warmii i Mazur a mianowicie Olsztyna. Przebudowa tejże drogi w parametrach GP oraz budowa drugiej jezdni i obwodnicy miasta Brodnica, spowoduje zwiększenie płynności ruchu na DK 15 oraz znacząco skróci czas podróży, szczególnie aut ciężarowych, z uwagi na możliwość omięcia miasta. Będzie to też miało wymierne korzyści dla Brodnicy, w której zmniejszy się ilość aut przejeżdżających tylko tranzytem, a niewątpliwie przyczyniających się do powstawania korków. Zmniejszy się także zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie miasta, będące skutkiem zmniejszenia się ilości emitowanych spalin.

Na podstawowy układ komunikacyjny gminy składają się następujące drogi:

- droga wojewódzka nr 543 - (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda),
- droga wojewódzka nr 544 - (Brodnica - Lidzbark - Działdowo - Mława - Grudusk - Przasnysz - Nowa Wieś - Ostrołęka),
- droga powiatowa nr 1827C - (Brodnica - Świdziebnia - Okalewo - gr.woj. [Kipichy])

Wyżej wymienione drogi stanowią doskonałe uzupełnienie dla drogi krajowej nr 15, a ich planowane przebudowy i modernizacje przyczynią się do poprawy warunków jazdy nie tylko przejezdnych ale także samych mieszkańców gminy i Powiatu brodnickiego. Kluczową rolę odgrywa tutaj droga wojewódzka nr 544, której modernizacja do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława, znacznie ułatwi i skróci dojazd do stolicy kraju.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada się przebudowę oraz elektryfikację linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Grudziądz - Tuchola - Chojnice w celu osiągnięcia prędkości 120 km/h. Modernizacji ma ulec również linia kolejowa nr 209 relacji Brodnica - Bydgoszcz w związku z zakładanymi planami osiągnięcia na niej prędkości 120 km/h.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego zakłada również budowę po roku 2020, Centralnej Magistrali Kolejowej o prędkości powyżej 300 km/h relacji Warszawa - Wyszogród - Sierpc - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Prabuty - Gdańsk.

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Gospodarka wodno-ściekowa

W związku z tym, że rozwój sieci wodnej i kanalizacyjnej prowadzi do polepszenia standardu życia mieszkańców gminy. Priorytetowym działaniem będzie zapewnienie przyłączenia do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej terenów znajdujących się w granicach aglomeracji ściekowej wyznaczonej Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 31/2006 z dnia 04 kwietnia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Brodnica (Dz. U. Nr 48, poz. 814, z dnia 21 kwietnia 2006 r.)

Innym niezmiernie ważnym zadaniem będzie rozbudowa wodociągu i kanalizacji na terenach niezbrojonych przewidzianych planami zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową lub inwestycyjną. Konieczna jest także rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej, ze względu na ochronę środowiska. Wody opadowe i roztopowe z gruntu oraz z powierzchni parkingów i ulic, zawierają znaczny procent niebezpiecznych związków chemicznych.

Na terenie gminy zakładana jest budowa i modernizacja fragmentów kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Karbowo, Kruszyńka, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Szymkowo, Gortatowo, Sobieszyno, Wybudowanie Michałowo, Cielęta. Poza tym gmina planuje budowę kanalizacji deszczowej w miejscowościach: Karbowo, Kominy, Cielęta,

Gorczenica-Moczadła, Kruszyńka, Mszano, Wybudowanie Michałowo, Szczuka, Szabda oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

Gospodarka odpadami

Obecnie system zbiórki odpadów na terenie gminy Brodnica, funkcjonuje w oparciu o Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów w Niedźwiedziu gmina Dębowa Łąka, powiat wąbrzeski. Zakład obsługuje następujące obszary:

- powiat brodnicki: m. Brodnica, m., gm. Jabłonowo Pomorskie, gm. Bobrowo, gm. Brodnica, gm. Zbiczno
- powiat wąbrzeski: m. Wąbrzeźno, gm. Dębowa Łąka, gm. Książki, gm. Płużnica, gm. Wąbrzeźno
- powiat golubsko- dobrzyński: m. Golub- Dobrzyń, gm. Golub- Dobrzyń, m. i gm. Kowalewo Pomorskie, gm. Ciechocin
- powiat grudziądzki: m i gm. Radzyń Chełmiński (Radzyń Chełmiński, Gawłowice, Gziki, Radzyń Wieś, Radzyń Wybudowanie, Mazanki, Czeczewo, Wymysłowo, Gołębiewo, Rywald, Stara Ruda)
- powiat toruński: m. Chełmża, gm. Chełmża

Aktualnie odpady z terenu gminy Brodnica są zbierane i transportowane na składowisko w Niedźwiedziu, w dalszej perspektywie planuje się dostosowanie Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów do możliwości odzysku i unieszkodliwiania.

Elektroenergetyka

Rozwój sieci elektroenergetycznej następował będzie w oparciu o rezerwy istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej. Głównymi źródłami zasilania gminy Brodnica w energię elektryczną są:

- GPZ Brodnica Grunwald kierunek GPZ Jabłonowo,
- GPZ Podgórz kierunek Rypin,
- GPZ Podgórz kierunek GPZ Nowe Miasto Lubawskie,
- GPZ Podgórz kierunek Lidzbark

Z informacji uzyskanych w Urzędzie gminy Brodnica wynika że na terenie gminy znajduje się 11 siłowni wiatrowych. Wspierając politykę proekologiczną wskazane byłoby aby gmina zwróciła uwagę na możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Możliwości takie stwarza energia wiatru, wody, słoneczna i geotermalna. Siłownie wiatrowe, elektrownie

wodne, baterie słoneczne oraz ogrzewanie geotermalne bazują na odnawialnym źródle energii tym samym nie wyczerpują istniejących zasobów surowców mineralnych, nie emitują gazów, wyłączają stosunkowo niewielki obszar z dotychczasowego użytkowania, a przy tym koszt ich instalacji jest stosunkowo niski.

Gazyfikacja

. Przez gminę przebiegają tranzytem sieci gazowe:

- DN 250 mm, o długości 4,99 km
- DN 150 mm, o długości 1,82 km

Zakłada się:

- Budowę gazociągu Brodnica - Rypin DN 300 mm,
- Budowę gazociągu Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie DN 300

Energia ciepła

Na terenie gminy nie działa centralny system grzewczy. Głównym sposobem zaopatrzenia ludności w ciepło są źródła indywidualne. Jedyne kotłownie, jakie występują na terenie gminy należą do Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota” w Karbowie oraz w Spółdzielni Mieszkaniowej w Cielętach, która dostarcza ciepło do kilku budynków mieszkalnych. Docelowo system zaopatrzenia gminy w energię ciepłą wymaga uporządkowania. W miarę możliwości należy rozbudowywać system zbiorczego zaopatrzenia w energię ciepłą oraz dążyć do wykorzystania surowców „ekologicznych”. Należy również poszukiwać i zwiększać udział energii cieplnej pozyskiwanej z odnawialnych źródeł. W tym celu wykorzystać należy energię wiatrów, biomasę (w tym biogazy) oraz energię słoneczną. Przydatna byłaby modernizacja kotłowni węglowych i palenisk domowych, co w dużej mierze uzależnione jest od sytuacji ekonomicznej i świadomości ekologicznej społeczeństwa. Powinno się więc dążyć do poprawy sytuacji poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprzez działania preferujące rezygnację z zasilania paliwem węglowym na rzecz ekologicznych sposobów ogrzewania. Pożądane jest również wprowadzenie mechanizmów służących oszczędzaniu ciepła poprzez:

- poprawę charakterystyki cieplnej budynków,
- pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

- budowa i modernizacja dróg
  - połączenie drogi krajowej nr 15 przez Szabdę, Belfort, Cegielnię z obwodnicą miasta Brodnica,
  - Budowa drogi Szabda - Belfort - Cegielnia wraz z wpięciem w obwodnicę miasta Brodnica,
  - budowa drogi łączącej drogę krajową nr 15 z miejscowością Szabda,
  - budowa drogi łączącej drogę wojewódzką nr 560 poprzez tereny inwestycyjne we wsi Moczadła i Kominy z miejscowością Gorczenica,
  - budowa drogi Niewierz - Chojno,
  - ułatwienie dostępu komunikacyjnego terenów gminy Brodnica z miastem Brodnica poprzez budowę następujących dróg na terenie gminy: Wybudowanie Michałowo, Kruszyнки, Kominy, Moczadła, Podgórz,
  - przebudowa i modernizacja innych dróg gminnych,
  - udział gminy w budowie południowo-zachodniej trasy przemysłowej,
- nowoczesna sieć kanalizacyjna:
  - budowa i modernizacja fragmentów kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Karbowo, Kruszyнки, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Szymkowo, Gortatowo, Sobieszyno, Wybudowanie Michałowo, Cielęta, Moczadła;
  - budowa kanalizacji deszczowej w miejscowościach: Karbowo, Kominy, Cielęta, Gorczenica, Moczadła, Kruszyнки, Mszano, Wybudowanie Michałowo, Szczuka, Szabda,
  - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- uzbrojenie terenów pod prowadzenie działalności gospodarczej:
  - strefa rozwoju gospodarczego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 560 (Gorczenica - Moczadła - Kominy),
  - rezerwacja terenów w porozumieniu z gminą Bobrowo pod strefę rozwoju gospodarczego w PGR Kruszyнки,
  - rozwój budownictwa mieszkaniowego:
    - rezerwacja terenów pod budownictwo wielorodzinne w miejscowościach: Kominy, Szabda - Cegielnia, Gorczenica (w tym budownictwo socjalne),

- stworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego w miejscowościach: Karbowo, Kruszynki, Szabda, Mszano, Niewierz, Kominy, Gorczenica, Sobieszyno, Szymkowo, Gortatowo, Wybudowanie Michałowo, Podgórz, Cielęta, poprzez budowę i przebudowę sieci wodociągowej, budowę ujęć wraz ze stacjami uzdatniania, budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, dróg osiedlowych wraz z oświetleniem.
- rozwój turystyki i agroturystyki w miejscowościach: Kominy, Cielęta, Mszano, Nowy Dwór, Szczuka, Karbowo, Niewierz, Wybudowanie Michałowo, Gorczenica,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej poprzez budowę obiektów sportowych w miejscowościach: Szczuka, Karbowo, Kominy, Gorczenica, Kruszynki, Szabda, Cielęta, Gortatowo,
- budowa ścieżek edukacyjnych i rowerowych oraz ich oznaczenie.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim umieszczone zostały w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego:

- przebudowa w parametrach klasy technicznej GP drogi krajowej nr 15 (Trzebnica - Gniezno - Strzelno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda, z budową drugiej jezdni i budową obwodnicy miasta Brodnica,
- rozwój aktywności gospodarczej i społecznej wzdłuż drogi krajowej nr 15,
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 543 (Paparzyn - Radzyń Chełmiński - Jabłonowo Pomorskie - Grzybno - Szabda)
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 560 (Brodnica - Rypin - Sierpc - Bielsk)
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 544 do klasy technicznej G na odcinku Brodnica - Mława wraz z budową obwodnicy miasta Brodnica

- budowa po roku 2020, Centralnej Magistrali Kolejowej o prędkości powyżej 300 km/h relacji Warszawa - Wyszogród - Sierpc - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Prabuty - Gdańsk,
- osiągnięcie prędkości do 120 km/h oraz elektryfikację linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo - Brodnica - Jabłonowo Pomorskie - Grudziądz - Tuchola - Chojnice, poprzez jej przebudowę
- przebudowa linii kolejowych znaczenia państwowego z przystosowaniem do ruchu z prędkością do 120 km/h w tym drogi nr 209 Brodnica - Bydgoszcz
- Budowa gazociągu DN 300 mm Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie,
- Budowa gazociągu DN 300 mm Brodnica - Rypin,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejskich poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych dla miejscowości o zwartej zabudowie
- włączenie do sieci ekologicznej NATURA 2000 obszarów Pojezierza Brodnickiego i Bagiennej Doliny Drwęcy,
- wzmocnienie pod względem technicznym obwodnicy złożonej z dróg wojewódzkich łączących Lipno, Brodnicę z Grudziądzem,
- powiększenie granic Brodnickiego Parku Krajobrazowego,
- utrzymanie jakości czystości wód jezior i cieków Pojezierza Brodnickiego,
- zwiększenie lesistości gmin Pojezierza Brodnickiego w tym gminy Brodnica zgodnie z planem zwiększanie lesistości województwa kujawsko-pomorskiego, poprzez zalesianie najsłabszych klas bonitacyjnych mało przydatnych dla gospodarki rolnej zgodnie z Programem zwiększania lesistości i zadrzewień w latach 2001-2020,
- pełne wykorzystanie walorów turystycznych Pojezierza Brodnickiego,
- poprawa zagospodarowania istniejących szlaków turystycznych w niezbędne urządzenia z zakresu ogólnopolskiej infrastruktury technicznej m.in. Europejskiego Szlaku Dalekobieżnego E11 (... Izdby - Mogilno - Strzelno - Kruszwica - Gniewkowo - Toruń - Golub - Dobrzyń - Brodnica - Górale ...)
- wprowadzenie rolnictwa niekonwencjonalnego w oparciu o system obszarów chronionych na całym obszarze województwa kujawsko-pomorskiego a w szczególności w gminach powiatu brodnickiego.

Zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych

Na terenie gminy Brodnica nie występują zadania rządowe stanowiące inwestycje ponadlokalnych celów publicznych, znajdujące się w rejestrze programów rządowych,

o których mowa w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

- przebudowa w parametrach klasy technicznej GP drogi krajowej nr 15 (Trzebnica - Gniezno - Strzelno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda, z budową drugiej jezdni i budową obwodnicy miasta Brodnica,
- rozwój aktywności gospodarczej i społecznej wzdłuż drogi krajowej nr 15,
- przebudowa w klasie technicznej Z drogi wojewódzkiej nr 543 (Paparzyn - Radzyń

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym - Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2007-2013

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym ujęte w Strategii Rozwoju Powiatu Brodnickiego, to:

- utworzenie lokalnej strefy gospodarczej,
- właściwe zagospodarowanie i utrzymanie szlaków turystycznych
- wytyczenie nowych szlaków turystycznych,
- budowa, remonty i przebudowa dróg powiatowych,
- opracowanie programu gazyfikacji powiatu (w ramach Związku Gmin

Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Na terenie gminy Brodnica nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości.

Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m²

Na terenie gminy Brodnica nie planuje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży przekraczającej 2000 m².

Obszary przestrzeni publicznej

Obszarami przestrzeni publicznej, czyli obszarami o wyjątkowym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjającymi nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie i cechy funkcjonalno- przestrzenne są parki, skwery, boiska itd. Gmina Brodnica zamierza inwestować w takie przestrzenie. Dlatego też wskazuje się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

miejsowości, w których powstaną przestrzenie publiczne. Są to: Gortatowo, Karbowo, Szabda.

Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na obszarze gminy istnieją tereny, dla których zgodnie z przepisami odrębnymi istnieje obowiązek sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do obszarów takich zaliczają się zgodnie z Ustawą Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947) tereny górnicze, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Brodnica ponadto zamierza opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne wraz z usługami, a także pod przemysł i usługi. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ma na celu wskazanie potencjalnym inwestorom, a także osobom indywidualnym, terenów na których warto się budować z uwagi na powstającą w konsekwencji miejscowego planu infrastrukturę techniczną. Dla samej zaś gminy sytuacja uwalniania nowych terenów pod inwestycje poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie tylko podnosi jej atrakcyjność, ale także pozawala zapanować nad chaosem budowlanym.

Dokładne granice obszarów dla, których gmina będzie sporządzała miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego znajdują się na załączniku graficznym nr 3 do niniejszego opracowania.

I tak, zakłada się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne w miejscowościach: Karbowo, Szczuka, Wybudowanie Michałowo, Szabda o także między miejscowością Przydatki a granicami miasta Brodnica oraz pomiędzy drogą powiatową nr 1820C a granicą miasta Brodnica. Budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne będzie ujęte w planach miejscowych w miejscowości Karbowo. Obszary rozwoju zabudowy produkcyjno - usługowej zostały wyznaczone jako kontynuacja takich samych obszarów na terenie miasta przy drodze wojewódzkiej 560 w kierunku Gorczenicy. Wyznacza się także teren pod rozwój zabudowy rekreacyjno - letniskowej oraz usług sportu i rekreacji w Karbowie.

Obszary wymagające przekształceń i rekultywacji.

Część miejscowości na terenie gminy Brodnica wymaga przekształceń, które spowodują wzrost ich atrakcyjności, a co za tym idzie aktywizację zarówno na tle społecznym jak i

gospodarczym. Do miejscowości takich należą: Mszano, Karbowo, Cielęta, Opalenica, Szabda, Gorczenica. Gmina podjęła już starania zmierzające do podwyższenia estetyki wyglądu poszczególnych miejscowości jak i poprawy warunków życia w nich, poprzez budowę infrastruktury technicznej. Pierwszym krokiem na drodze do przekształcenia miejscowości w bardziej atrakcyjne społecznie, gospodarczo i turystycznie było przyjęcie przez gminę programów odnowy wsi dla miejscowości: Mszano, Karbowo, Cielęta, Opalenica, Szabda, Gorczenica. Plan Odnowy Miejscowości jest narzędziem dla podniesienia standardu życia i pracy na wsi poprzez realizację zadań inwestycyjnych podnoszących atrakcyjność mieszkania na wsi i otwierających tę miejscowość dla nowych mieszkańców, inwestorów gospodarczych i turystów.

Dalszy rozwój poprzez przekształcanie będzie się odbywał w oparciu o w/w Programy odnowy wsi.

Zabiegów rekultywacji na terenie gminy będą wymagały w przyszłości tereny, na których zakończona zostanie eksploatacja kopalni.

BIBLIOGRAFIA:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, 2003 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brodnica, Gospodarstwo Pomocnicze „Torplan” przy Wojewódzkim Biurze Planowania Przestrzennego w Toruniu, 1999 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Brodnica na lata 2007-2015
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko - Pomorskiego 2010 z perspektywą na lata 2011-2014;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brodnica, 2004;
- Strategia Rozwoju Powiatu Brodnickiego na lata 2007 – 2013;

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002 r.,
- Polityka ekologiczna państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 opracowana przez Radę Ministrów i przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2006r.,
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000-2006, Ministerstwo Środowiska, 2000,
- Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, projekt, Ministerstwo Środowiska 2000,
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, Warszawa, 2001 r.,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości 2003 r.,
- Program Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2010 roku przyjęty przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą nr 735/2001 z dnia 19 grudnia 2001r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego przyjęty uchwałą nr XI/135/03 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 czerwca 2003 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego Nr 97, poz. 1437,
- Raporty o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego, WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Bydgoszcz, 2004; 2005, 2006, 2007 r.;
- Kodeks dobrej praktyki rolniczej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2007,
- Richling A, Ostaszewska K, Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 2006
- Kondracki J., Geografia fizyczna Polski, PWN Warszawa 1980,

- Kozłowski S., Ekorozwój w gminie, materiały informacyjne do przygotowania programu ekorozwoju gminy, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko Białystok – Kraków 1993,
- Plan odnowy miejscowości Gorczenica na lata 2008-2015,
- Plan odnowy miejscowości Szabda na lata 2005-2013,
- Plan odnowy miejscowości Opalenica na lata 2005-2013,
- Plan odnowy miejscowości Karbowo na lata 2005-2013,
- Plan odnowy miejscowości Mszano na lata 2007-2013,
- Plan odnowy miejscowości Cielęta na lata 2008-2015,